

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ»**

Εφαρμογές στη Βιοτεχνολογία Περιβάλλοντος

**ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»**

Γκόνου-Ζάγκου Ζ.

Ακαδ. Έτος 2023-2024

ΕΛΛΑΔΑ

Βιοοικονομία-Κυκλική Οικονομία-Βιοτεχνολογία

CBE-JU, BIC, CEE2ACT

“PROMOTING BIOECONOMY IN GREECE”

National and Kapodistrian University of Athens

Panepistimiou Central Building Athens, Argyriadis Amphitheater

Monday 15 April 2024, 13:00 - 20:00

<https://clube.gr/>

<https://greekbioeconomycouncil.gr/>

Bioeconomy in practice: Cases in Greece

Greek aromatic herbs oils at industrial level Alexios Pantelias, Owner of Alexpant Ltd.

Nature4Nature: An innovative and globally unique coastal erosion protection method Prof. Niki Evelpidou, NKUA-Bio3

Exploiting residual biomass for bioplastics Nikos Damatis, General Secretary, Hellabiom

CluBE's other European projects on Bioeconomy

BIOMODEL4REGIONS B/E at regional level

BIOTRANSFROM Circular B/E through Biorefineries

BEAMING Widening B/E excellence: project

BBTWINS Digital Twins for Bioeconomy

C4B Circular Bio-Based Business models

MODEL2BIO Modelling tool to add value to agrifood residues

ROBOCOOP circular bioecOnomy Business mOdels owned by agroCOOPeratives

Decarbonizing the EU economies, starting with the food sector Vasilis Stenos, CEO of Solmeyea S.A.

Industrial crops for Biobased products and Bioenergy Efthymia Alexopoulou, Energy Crops Unit, Biomass Department of CRES

Greek Bioeconomy Council: The Way Towards a Circular Future Maria Andrieliou, Founder of the GBC, Owner of Clean Stories

Greek Bioeconomy Council

THE INDUSTRY ASSOCIATION FOR CIRCULAR BIOECONOMY IN GREECE

STRATEGIC SECTORS

Agriculture & Agrifood,
Aquaculture & Fisheries,
Bioenergy, Chemicals
Forestry, Pulp and Paper,
Cosmetics, Nutraceuticals,
Pharmaceuticals

BioTechnology

Biobased Industries & Biomanufacturing

BioEcology

Biodiversity and Sustainable Agriculture

BioResource

Renewable
Biological Resources

BioSociety

Social Engagement
& Inclusion

Plants, animals, microbes and biobased process side and waste streams, Materials from thermal oxidation, pyrolysis and gasification processes, and high-purity recovered materials, Biomass, Feedstock & Ingredients, Algae

Biofertilizers, Biostimulants,
Biocontrol, Ecosystems

Bioeconomy literacy,
Educational programmes,
Skills and jobs,
Societal acceptance,
Bioethics

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ»**

Μύκητες

Εφαρμογές στη Βιοτεχνολογία Περιβάλλοντος

**ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»**

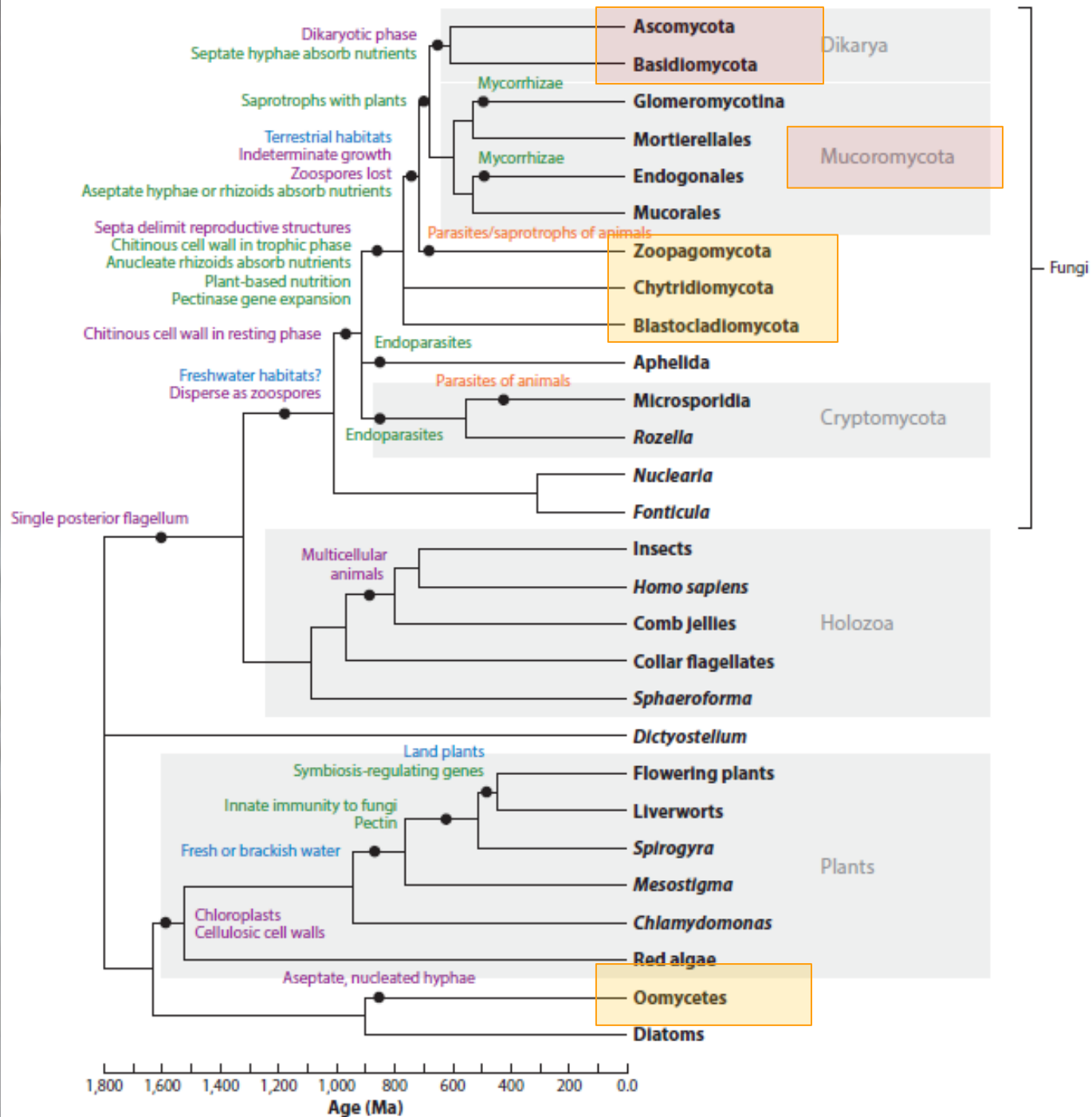
Γκόνου-Ζάγκου Ζ.

Ακαδ. Έτος 2023-2024

Fungi

Μύκητες

Berbee et al. 2017

Μύκητες

AGRICULTURE

ENERGY

ELECTRICITY

ELECTRONICS

PULP & PAPER

AUTOMOTIVES

CONSTRUCTION

CHEMICALS

TRANSPORT

WATER

PHARMA

SHIPBUILDING

AEROSPACE

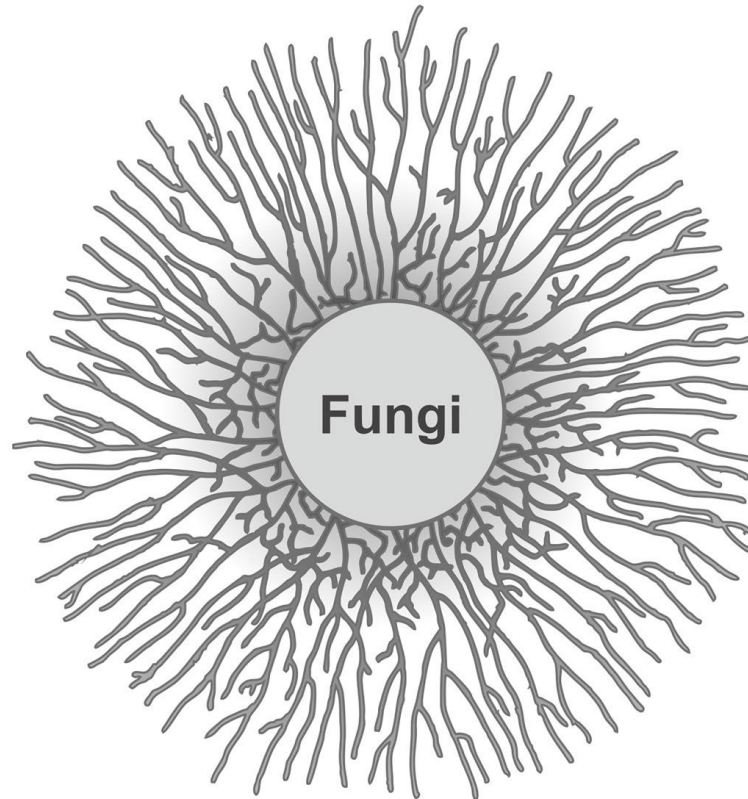
COMPUTER

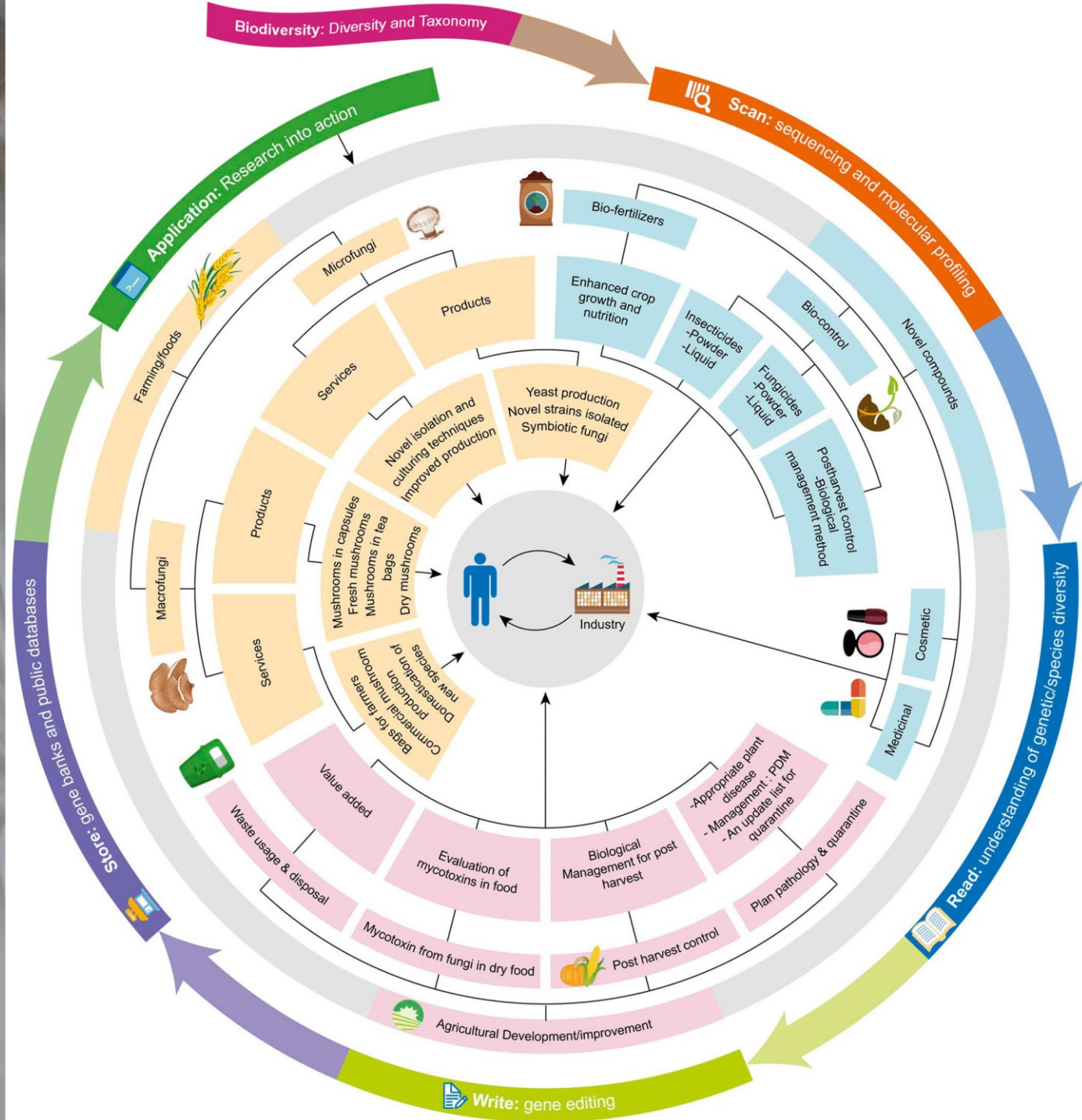
TEXTILES

FOOD

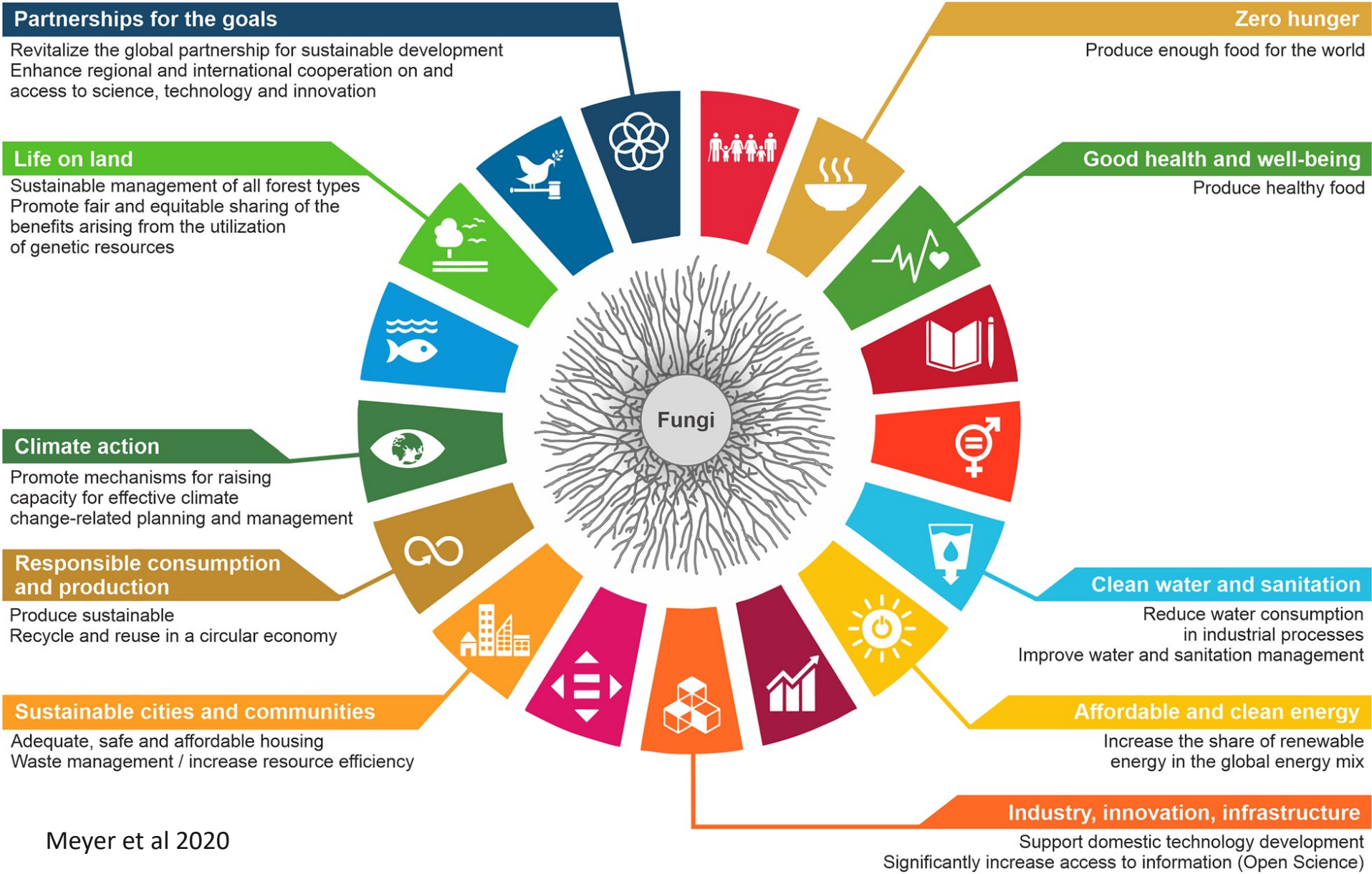
Μύκητες

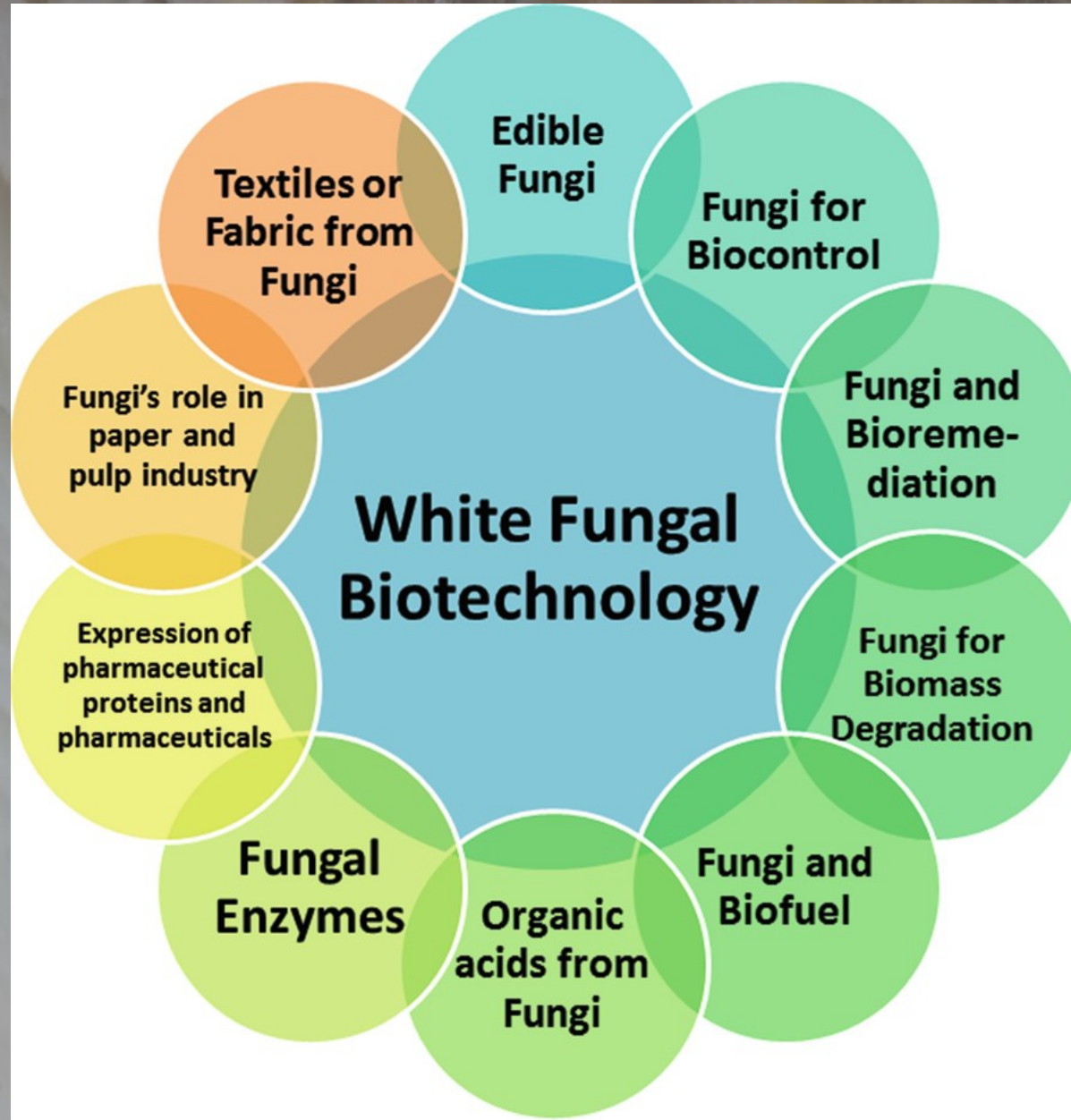

Μύκητες

Εξυπηρετούν 10 από τους 17 στόχους αειφορικής ανάπτυξης UN

Μύκητες

Μύκητες

Filamentous fungus

Acremonium chrysogenum

Aspergillus niger

Aspergillus oryzae

Aspergillus terreus

Blakeslea trispora

Fusarium venenatum

Ganoderma lucidum

Mortierella alpina

Mucor circinelloides

Penicillium brevicompactum

Penicillium camemberti

Penicillium chrysogenum

Penicillium nalgiovense

Penicillium roqueforti

Penicillium solitum

Pleurotus ostreatus

Rhizopus oligosporus

Thermothelomyces thermophilus

Trichoderma reesei

Umbelopsis isabellina

Important Product(s)

β-lactam antibiotics (cephalosporins)

Enzymes (glucoamylase, proteases, phytases, glucose oxidase)

Organic acids (citric acid, gluconic acid)

Enzymes (amylases)

Enzymes (xylanases)

Organic acids (itaconic acid)

Secondary metabolites (lovastatin)

Vitamins (β-carotene)

Mycoprotein as meat alternative

Composite materials (packaging material, construction material)

Imitation leather

Polyunsaturated fatty acids used as food additives

Polyunsaturated fatty acids used as food additives

Mycophenolic acid

Cheese production

β-lactam antibiotics (penicillins)

Enzymes (glucose oxidase)

Mould-fermented salami

Cheese production

Mevastatin

Food

Composite materials (packaging material, construction material)

Tempeh production

Enzymes (cellulases, phytases, laccases)

Enzymes (cellulases, hemicellulases)

Polyunsaturated fatty acids used as biodiesel

Μύκητες

Υγεία

Pharmaceutical

Remark

β-lactams	Penicillins and cephalosporins account for more than 30% of the global antibiotics market
Cyclosporin	Immunosuppressant that avoids organ rejection in transplant surgery
Drospirenone	Steroid hormone used as a birth control pill and traded as Slynd; in combination with an oestrogen traded under the brand name Yasmin
Echinocandins	Caspofungin, micafungin and anidulafungin used for the treatment of <i>Candida</i> infections
Griseofulvin	Antifungal used for the treatment of skin infections
Mycophenolic acid	Immunosuppressant that avoids organ rejection in transplant surgery and is traded as CellCept
Myriocin	Chemical analogue thereof is used to treat multiple sclerosis; approved in 2018 as <i>Gilenya</i>
Psilocybin	Indolalkaloid currently being tested in phase II clinical trials for the treatment of major depressive disorders and is considered by the FDA as a breakthrough therapy
Statins	Lovastatin, simvastatin and pravastatin are used to treat cardiovascular diseases by lowering cholesterol levels...

Μύκητες

Γεωργία γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών
βιοδιέργεση, βιοβελτίωση, βιοέλεγχος

Τροφή εναλλακτική, ασφάλεια

Ενέργεια βιοκαύσιμα

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση μείωση ρύπανσης,
αποκατάσταση συστημάτων, επεξεργασία αποβλήτων
βιοαποικοδόμηση, βιορρόφηση
βιοσυσσώρευση, βιομετασχηματισμός

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές βιοπολυμερή, βιοπλαστικά,
βιονανοτεχνολογία, βιολεύκανση, βιολείανση,
βιοεξόρυξη

Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

✓ Παραγωγή κομπόστας
ζύμωση βιομάζας, composting-vermicomposting

βιολιπάσματα
βιοδιεγερτές
βιοβελτιωτικά

Σαπροτροφικοί-μυκορριζικοί μύκητες

Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

- ✓ Αντιμετώπιση καταπόνησης και ασθενειών
- ✓ σαπροτροφικοί, συμβίωση μυκορριζικοί- ενδοφυτικοί, μυκητόφιλοι, μύκητες ακραίων περιβαλλοντικών συνθηκών

Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

✓ Βιοέλεγχος

παρασιτισμός

ανταγωνισμός

θήρευση

αμοιβαιότητα

επαγόμενη συστηματική αντίσταση (ISR)

παραγωγή μεταβολιτών

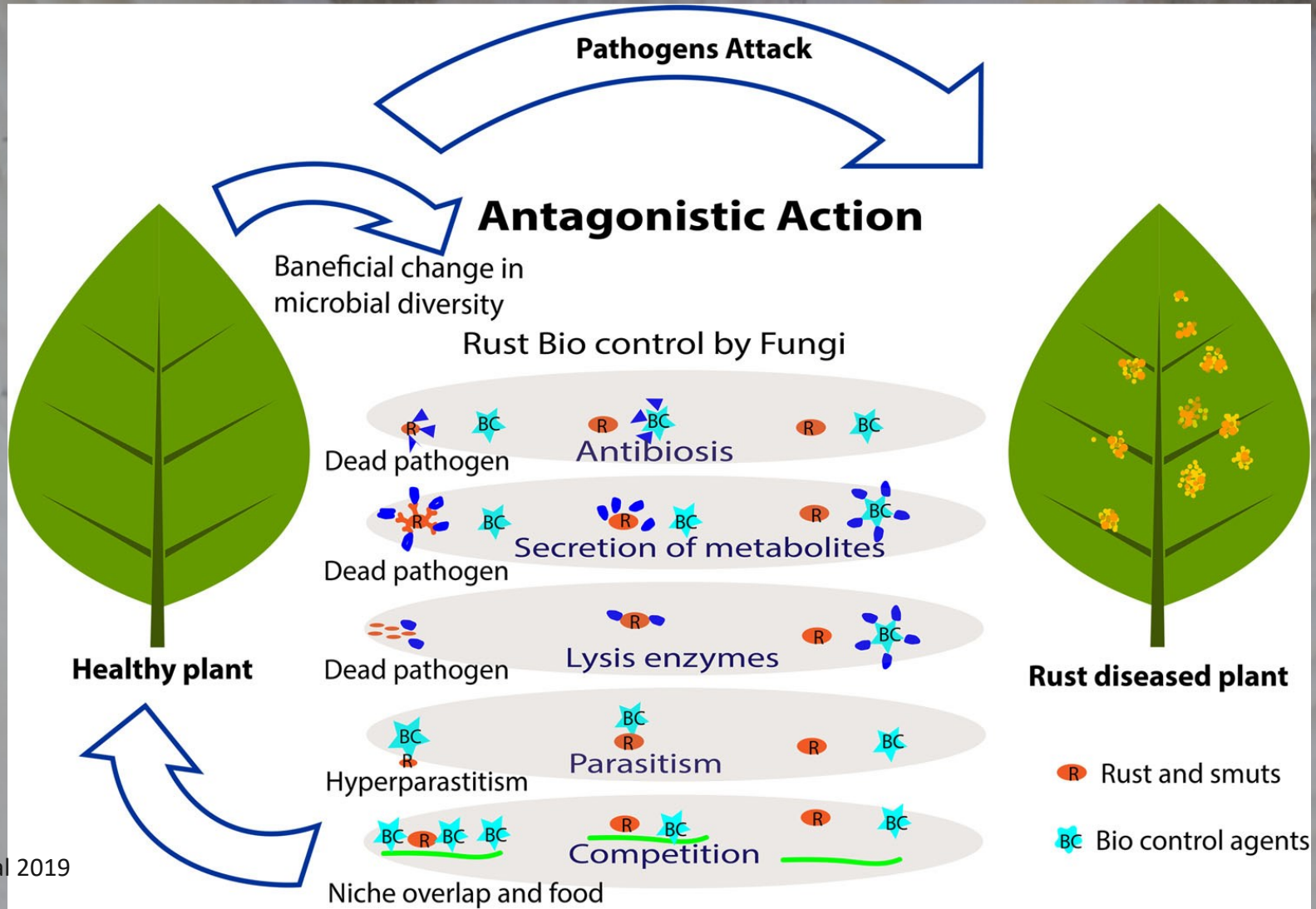

Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

✓ Βιοέλεγχος

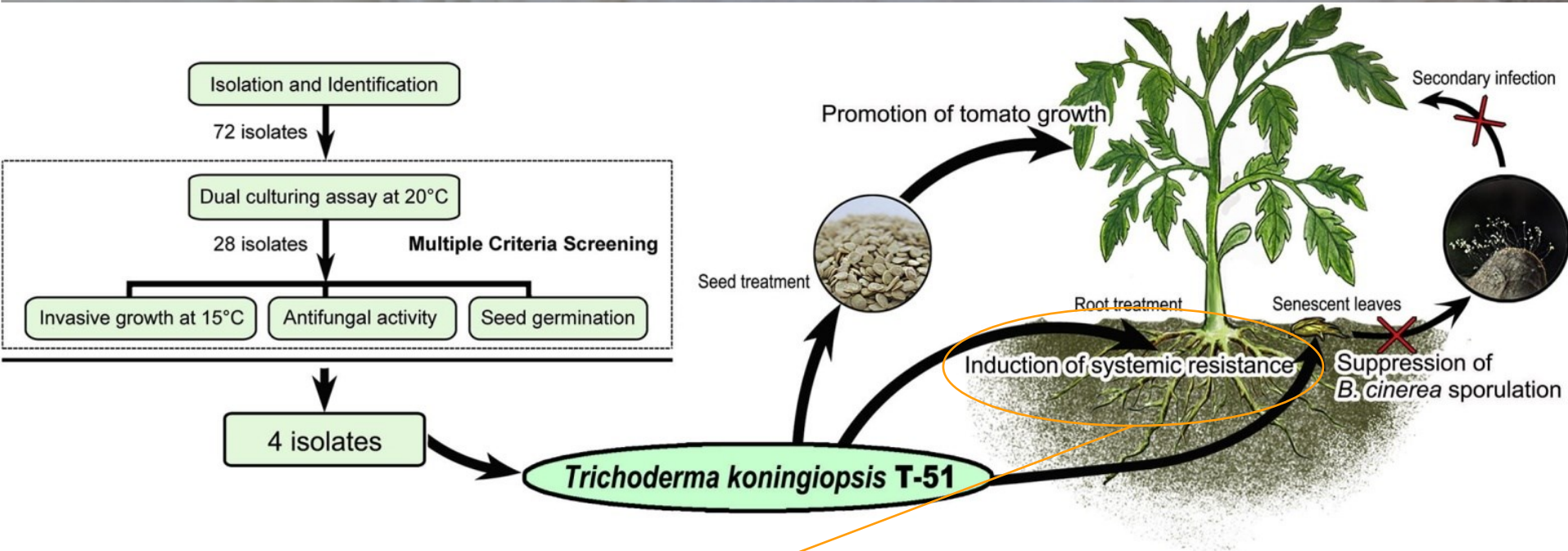
Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

✓ Αντιμετώπιση καταπόνησης και ασθενειών

Trichoderma harzianum μυκητόφιλος-σαπροτροφικός μύκητας

Επαγόμενη συστηματική αντίσταση

Sheet Culture of the Fungal Pathogen, *Metarhizium anisopliae* F52, for Controlling Beetle Pests of Trees and Varoa Mites in Beehives

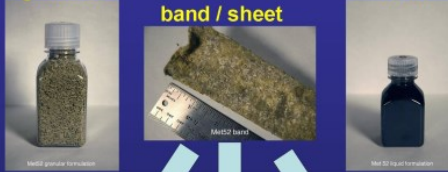
Jarrold Leland and Tom Corell (Earth BioSciences)

Problem: *Metarhizium anisopliae* strain F52 (MetF52) is a fungus that infects insects, primarily beetle larvae. Earth BioSciences has registered MetF52 for non-food use in greenhouses and nurseries, and at limited outdoor sites targeting ticks, beetles; root weevils, flies, gnats, thrips. Culturing and stabilizing MetF52 on fabric sheets would allow application technology using bands around trees to control beetles and sheet in beehive frames to control Varoa mites.

Accomplishment: Methods for the efficient production and stabilization of MetF52 on fiber sheets are currently being developed at NBCL in cooperation with Earth BioSciences. Collaborators will evaluate the efficacy of sheet cultured fungi in controlling Varoa mites in bee hives (Rosalind James, ARS, Logan, UT), Asian longhorn beetle (Ann Hajek, Cornell University) and pecan weevils (David Shapiro-Ilan, ARS, Byron, GA).

Impact: Efficient production and stabilization of Met52 in sheet culture would provide an application option for this registered product potentially well suited for controlling beetle pests in trees and Varoa mites in honeybee production.

Three Formulation Strategies for F52

Example Target Insects of MetF52 Sheet Culture

Asian Longhorn Beetle Adult on a Fiber Band

Sheet cultures replacing one frame in a bee hive for Varoa mite control

Βιοέλεγχος

Εντομοπαθογόνοι μύκητες

Φυτοπαθογόνοι μύκητες

Beauveria spp.

1. Predacious fungi/capturing/carnivorous

Mycelium

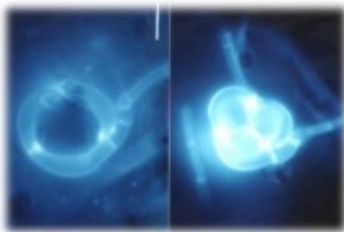
Adhesive network

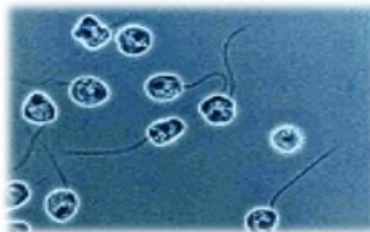
Attaching knob

Non C. ring
(Pandit, 2014)

Constricting ring

Adhesive zoospores

Βιοέλεγχος

Αρπακτικοί μύκητες

Μυκητοπαρασιτικοί μύκητες

5360399

Trichoderma spp.

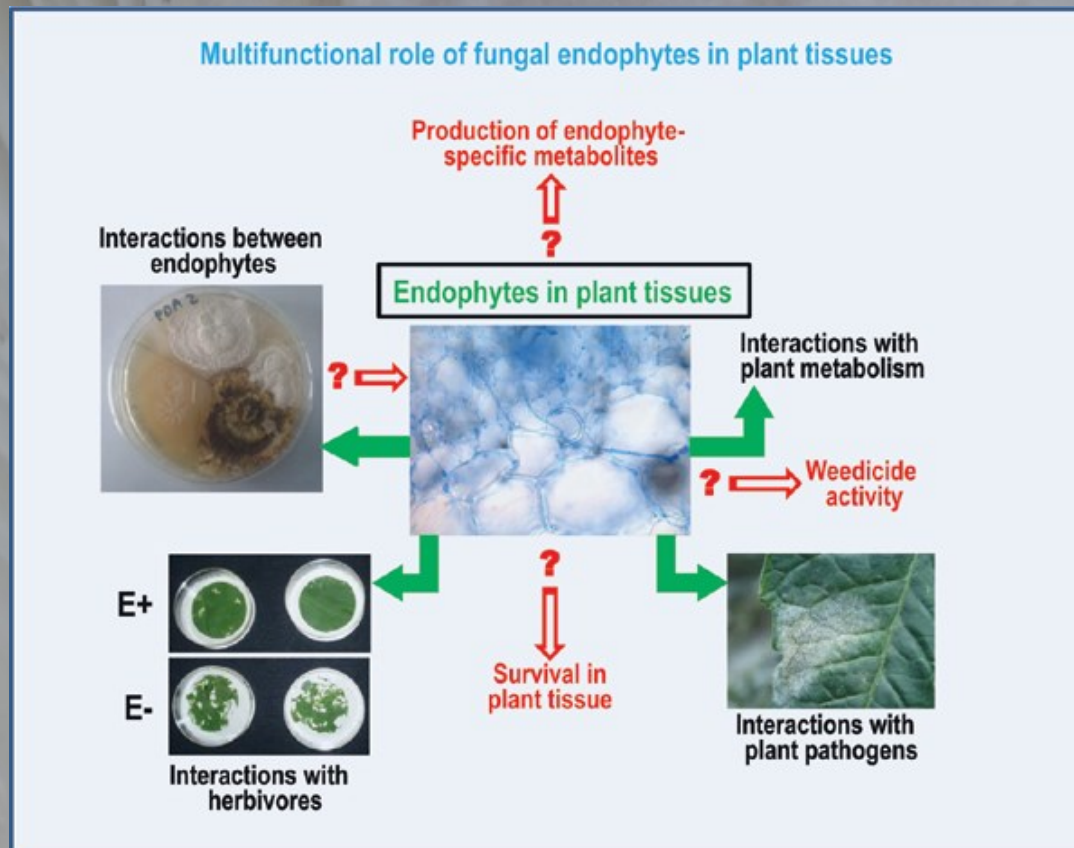
Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

✓ Βιοέλεγχος

Ενδοφυτικοί μύκητες

Μύκητες

Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

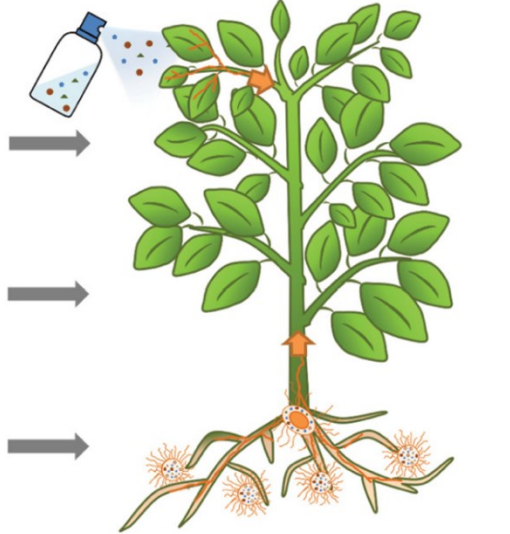
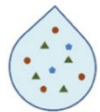
✓ Βιοέλεγχος

Ενδοφυτικοί-εντομοπαθογόνοι μύκητες μύκητες

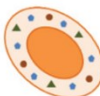
Beauveria spp.

Application via...

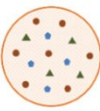
sprays

seed treatments

sowing of granules/beads

● Active fungal biomass

■ Biopolymers

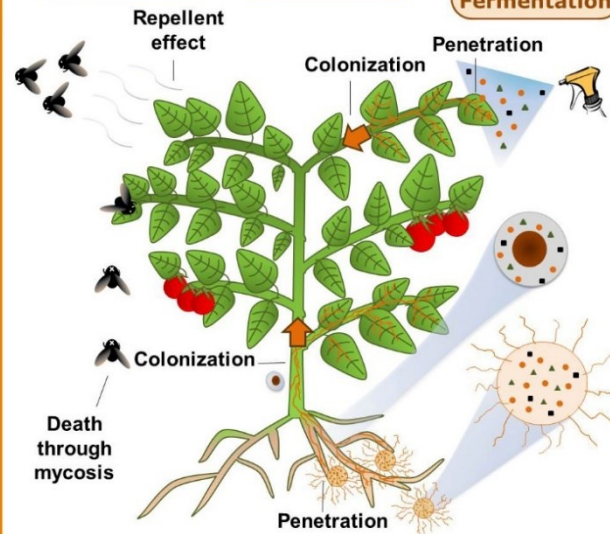
▲ Formulation adjuvants

Biological crop protection with innovative formulations of endophytic entomopathogenic fungi against insect herbivores

Biocontrol with endophytes

Formulation and Application:

Wettable powders for spray applications

Film coatings for seed treatments

Beads

● Active fungal biomass
▲ Formulation adjuvants
■ Biopolymers

Μύκητες

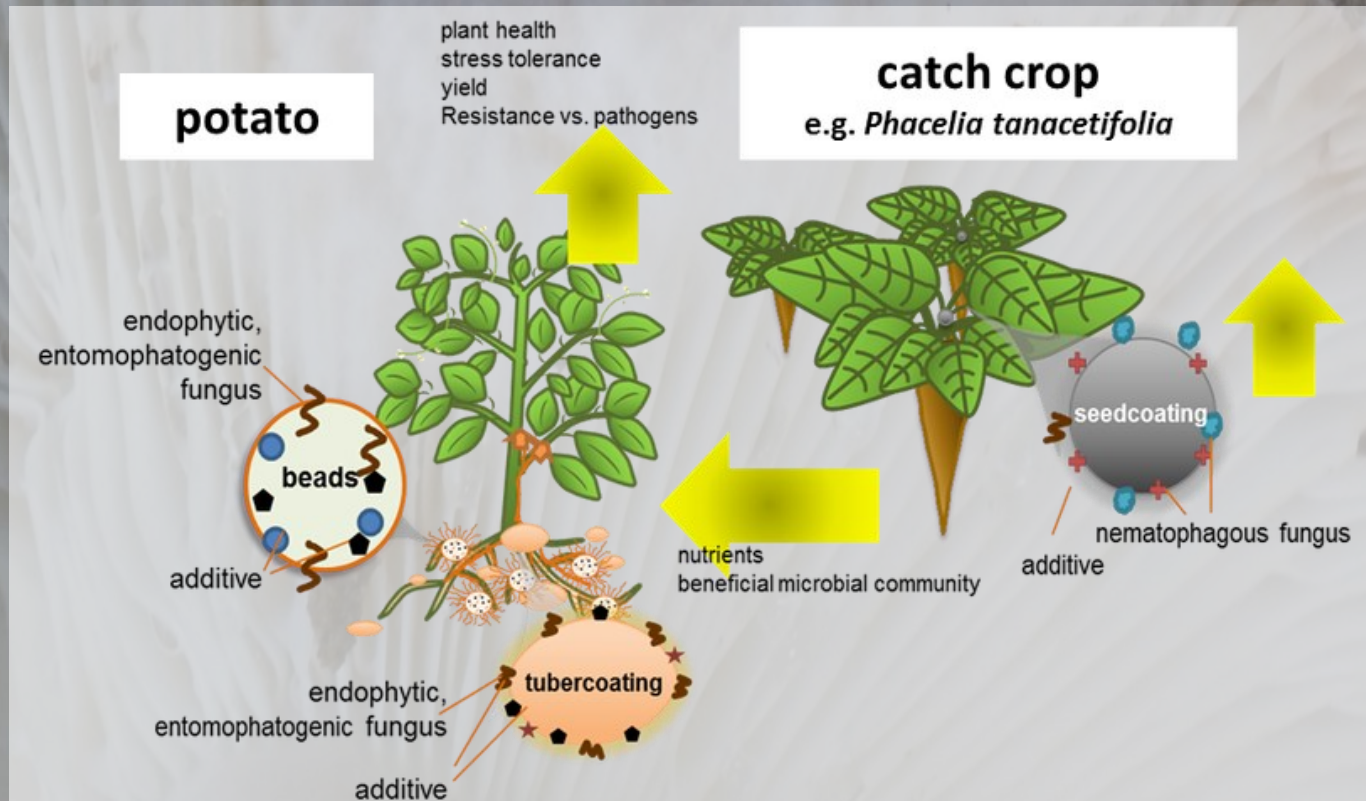
Γεωργία

γονιμότητα εδάφους, υγεία φυτών

✓ Βιοέλεγχος

Metarhizium brunneum
ενδοφυτικός
εντομοπαθογόνος
μύκητας

Φυτά «παγίδες»

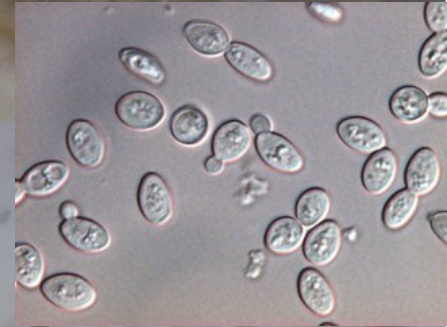
Μύκητες

Τροφή εναλλακτική, ασφάλεια

✓ Κύτταρα ζύμης – Single Cell Protein SCP

Γεωργικά υπολείμματα Καλλιέργεια

ζωοτροφές

✓ Κύτταρα ζύμης - επεξεργασία

Υπολείμματα ζυθοποιίας

κριθάρι, λυκίσκος, ζύμες

Διαιτητικά συμπληρώματα και αρώματα

Άνθρωπο & ζώα

Μύκητες

Τροφή εναλλακτική, ασφάλεια

Fusarium venetatum

✓ Μυκηλιακή μάζα

Quorn™

Μύκητες

✓ Μυκηλιακή μάζα

Τροφή

εναλλακτική, ασφάλεια

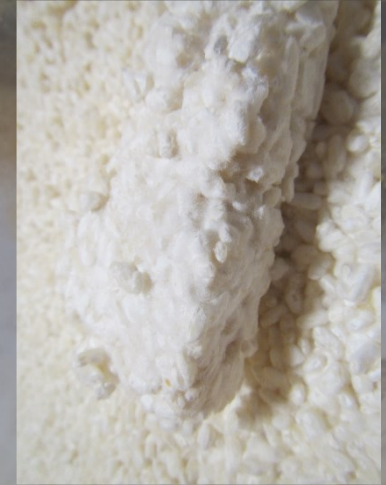
THIS CALIFORNIA
STARTUP IS MAKING

plant-based
bacon

FROM A JAPANESE FUNGUS

LEARN MORE

Aspergillus oryzae

Prime Roots' products

Μύκητες

Τροφή

εναλλακτική, ασφάλεια

✓ Μανιτάρια

Άγρια

Καλλιεργημένα

10.000 είδη άγριων μανιταριών

100 είδη
δηλητηριώδη

2.000 είδη
εδώδιμα

20 είδη
καλλιεργήσιμα

Καλλιέργεια Μανιταριών

Από οικονομική άποψη 2^η πιο σημαντική
μικροβιακή τεχνολογία μετά τις ζυμώσεις

Παγκόσμια παραγωγή (εκατ. τον.)

1981 1.257 2002 12.250

Agaricus bisporus 46%

Pleurotus spp. 26%

Lentinula edodes (shiitake) 15%

Auricularia spp. 13%

ASIA 74%

EUROPE 16%

N. AMERICA 7%

Ganoderma lucidum (reishi-lingzhi)

φαρμακευτικό

Ε
δ
ώ
δ
ι
μ
α

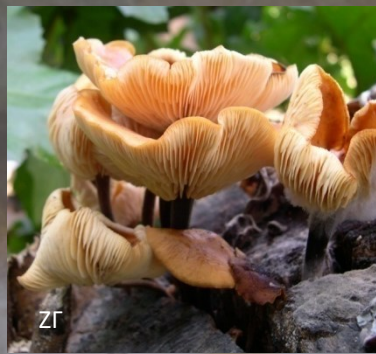
ZΓ

Θάλαμος καλλιέργειας

Pleurotus ostreatus

Flammulina velutipes

ZΓ

Volvariella volvacea

Agaricus bisporus

ΦΔ

Hericium erinaceum

ZΓ

Εδώδιμα, άγρια και καλλιεργημένα μανιτάρια

Lentinula edodes

Ganoderma lucidum,
Pleurotus citrinopileatus

ZΓ

Παραγωγή μεταβολιτών

Φαρμακευτικές ουσίες

**FUNGI PERFECT'S
MYCOMEDICINALS®**

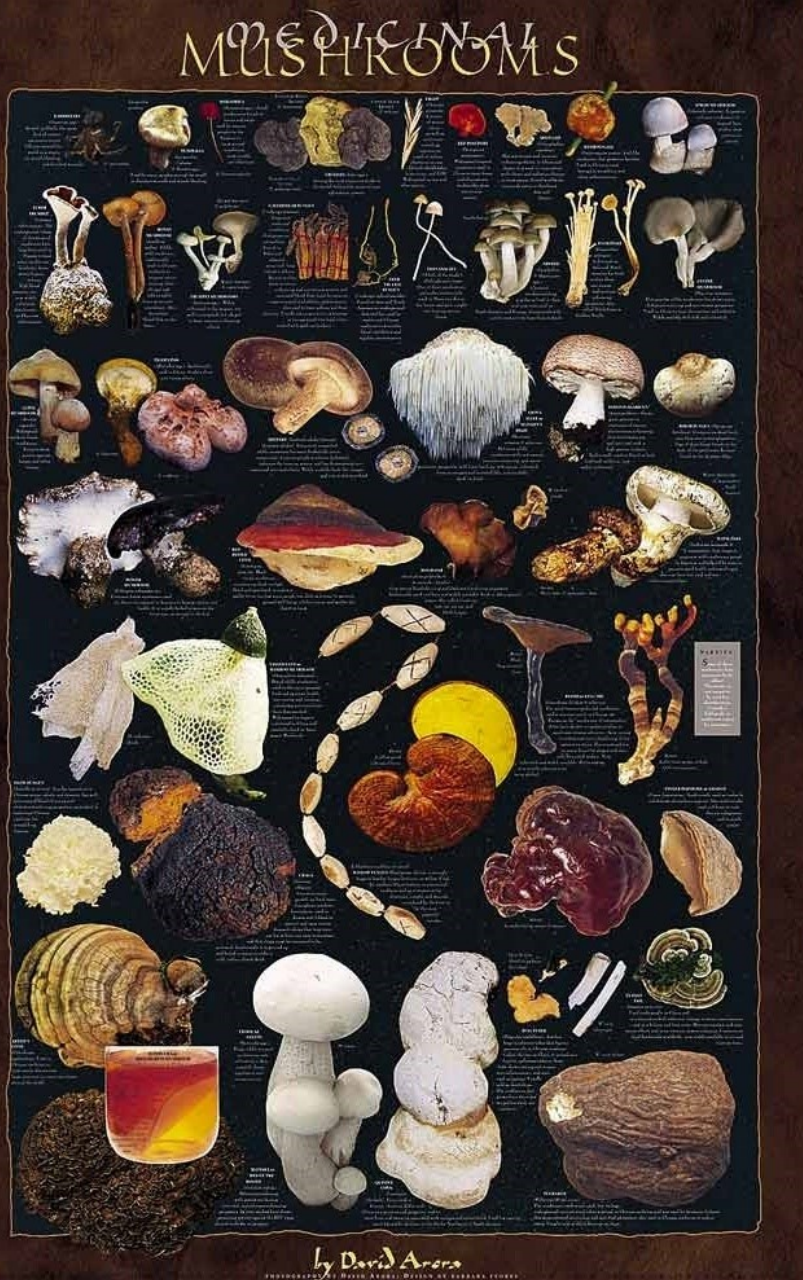
CROSS-INDEX OF MUSHROOMS AND TARGETED THERAPEUTIC EFFECTS*

	anti-bacterial	anti-candida	anti-inflammatory	anti-oxidant	anti-tumor	anti-viral	blood pressure	blood sugar	cardiovascular	cholesterol reducer	immune system	kidney tonic	lungs/respiratory	liver tonic	sexual/respiratory	nerve tonic	stress reducer
<i>Agaricus brasiliensis</i> (Himematsutake)					•	•		•			•	•					
<i>Cordyceps sinensis</i> (Cordyceps)	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
<i>Fomes fomentarius</i> (Ice Man Polypore)	•						•										
<i>Fomitopsis officinalis</i> (Agarikon)	•		•				•										
<i>Ganoderma applanatum</i> (Artist Conk)	•		•		•											•	
<i>Ganoderma lucidum</i> (Reishi/Ling Chi)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
<i>Ganoderma oregonense</i> (Oregon Polypore)	•				•					•		•			•	•	
<i>Grifola frondosa</i> (Maitake/Hen of the Woods)	•	•			•	•	•	•				•			•	•	•
<i>Hericium erinaceus</i> (Yamabushitake/Lion's Mane)	•		•		•											•	
<i>Inonotus obliquus</i> (Chaga)	•		•		•	•		•				•		•			
<i>Lentinula edodes</i> (Shiitake)	•	•			•	•	•	•			•	•	•	•			•
<i>Phellinus linteus</i> (Mesima)	•		•			•											
<i>Piptoporus betulinus</i> (Birch Polypore)	•		•			•						•					
<i>Pleurotus ostreatus</i> (Hiratake/Pearl Oyster)	•		•			•	•			•	•	•				•	
<i>Polyporus sulphureus</i> (Chicken of the Woods)	•																
<i>Polyporus umbellatus</i> (Zhu Ling)	•		•		•	•						•		•	•		
<i>Schizophyllum commune</i> (Suehrotake/Split-Gill)			•		•	•											
<i>Trametes versicolor</i> (Yun Zhi/Turkey Tail)	•	•		•	•	•						•	•	•			

*These statements have not been evaluated by the Food and Drug Administration.

© Paul Stamets, all rights reserved. Do not duplicate or redistribute without permission.

Φαρμακευτικές ουσίες

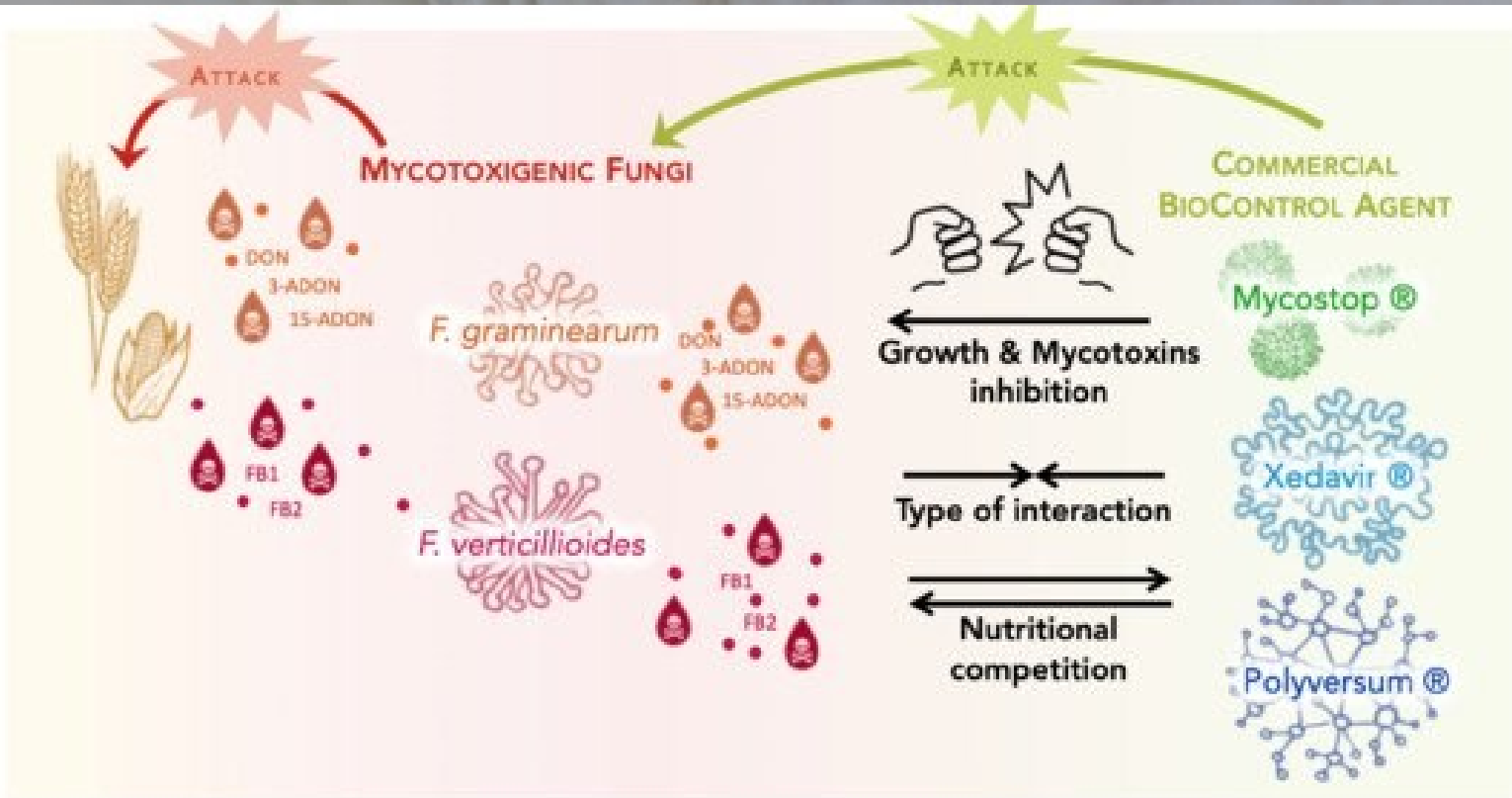

Μύκητες

Τροφή

εναλλακτική, ασφάλεια

✓ Έλεγχος παραγωγής μυκοτοξινών-βιοέλεγχος

XEDAVIR®
Bρέξιμη σκόνη (WP)

ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ ΣΥΝΘΕΣΗ:
Trichoderma asperellum strain TV-1 2,9% 0/0
Βοηθητικές ουσίες 17,2% 0/0

Μυκητοκτόνο ελάφους με βάση το μύκητα Trichoderma asperellum στέλεχος TV-1, ο οποίος είναι ένας ανταγωνιστής μύκητας με υψηλή ανταγωνιστικότητα και ικανότητα σπέρματος σπορίων στο περιβάλλον και στο υποστρώμα ανάπτυξης, καθώς και ακριβή υπεράσπιση των εδαφικών πόρων σε αντίθεση με άλλους μικροοργανισμούς που εδάφους. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνδυάζονται με μια σύμφωνη προσαρμοστικότητα σε διαφορετικές εδαφολογικές...

POLYVERSUM®
ΜΥΚΗΤΟΚΤΟΝΟ

Ρυτίλιον αλβανικόν, στέλεχος M1

Εξωτερική συσκευασία: Ρυτίλιον αλβανικόν στέλεχος M1 - 17,2% 0/0
Βοηθητικές ουσίες 82,8 % 0/0

Μυκητοκτόνο με διεπιφανειακή παρεμπόδιση για τον αναπαραγωγικό κύκλο των μύκητων όπως η Βλαστίδα και η Ελαφρίτιδα. ΦΥΛΑΞΤΕ ΤΟ ΑΠΕΡΑΙΩΤΑ, ΜΑΚΡΑ ΑΠΟ ΠΑΙΔΙΑ. Υποδείξεις στην εμπορευματοκιβωτίου.

Α.Α.Α.Α. ΜΙΝΩΣΕΛ, 2014

Περιεχόμενο: 100 γραμ.

Gowan

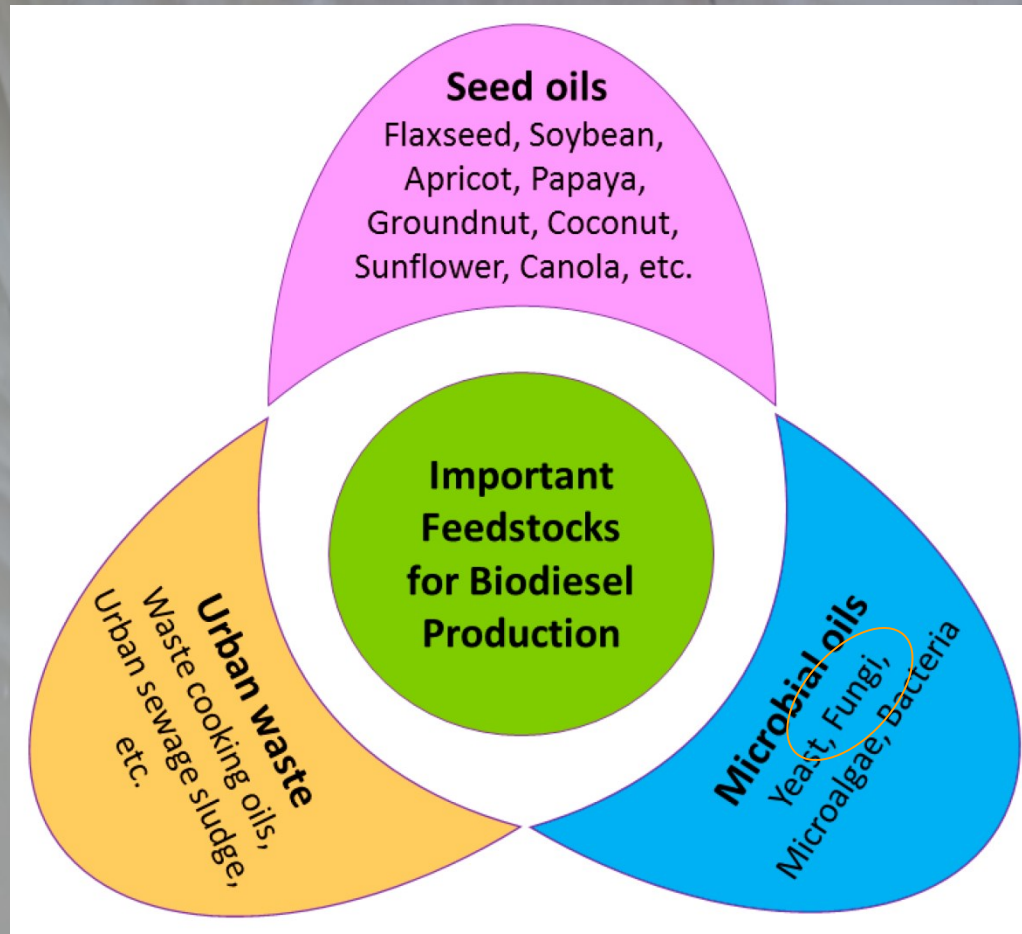

Μύκητες

Ενέργεια

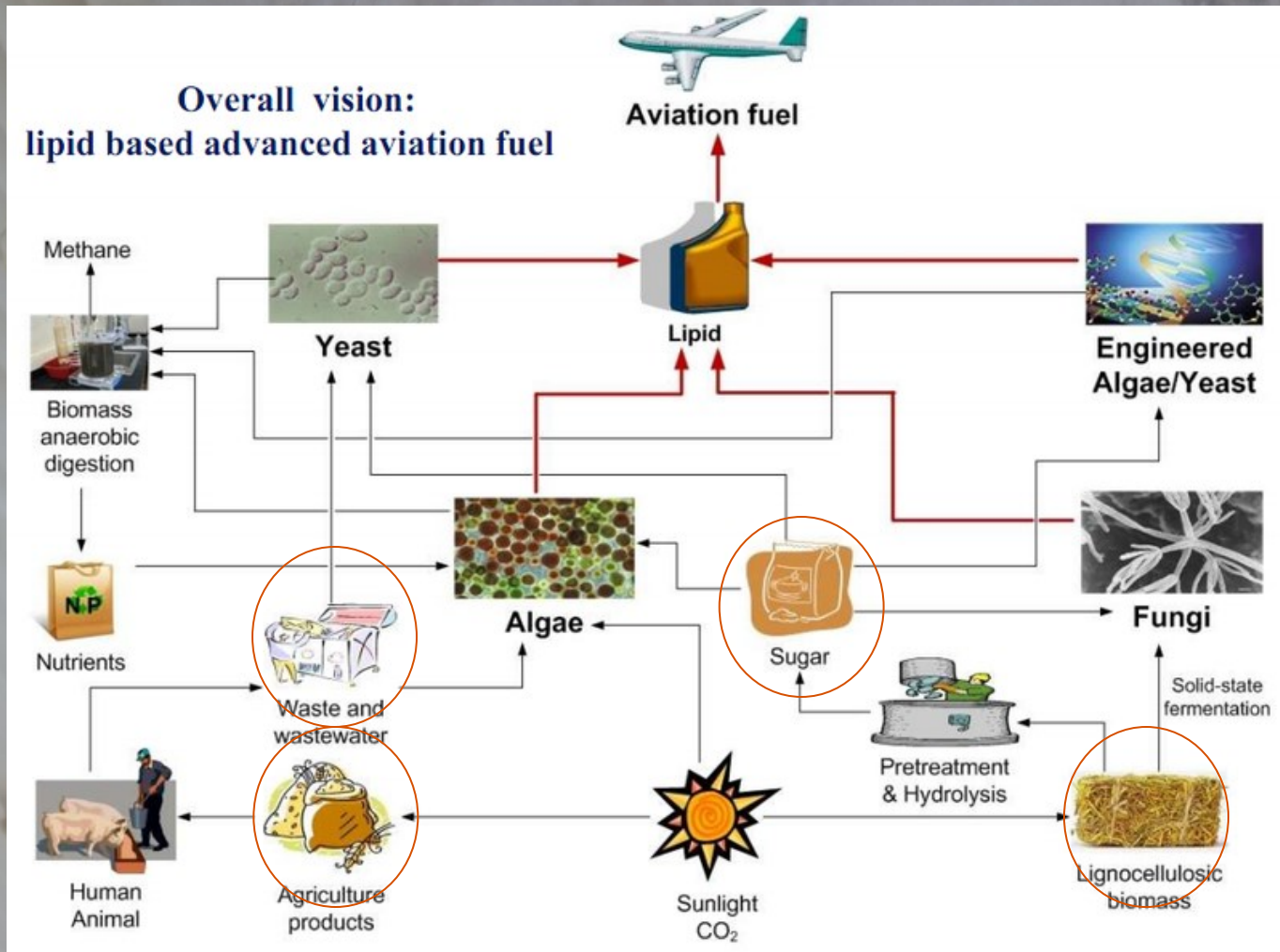
βιοκαύσιμα

Βιοαιθανόλη, βιοντίζελ, βιοαέριο

Μύκητες

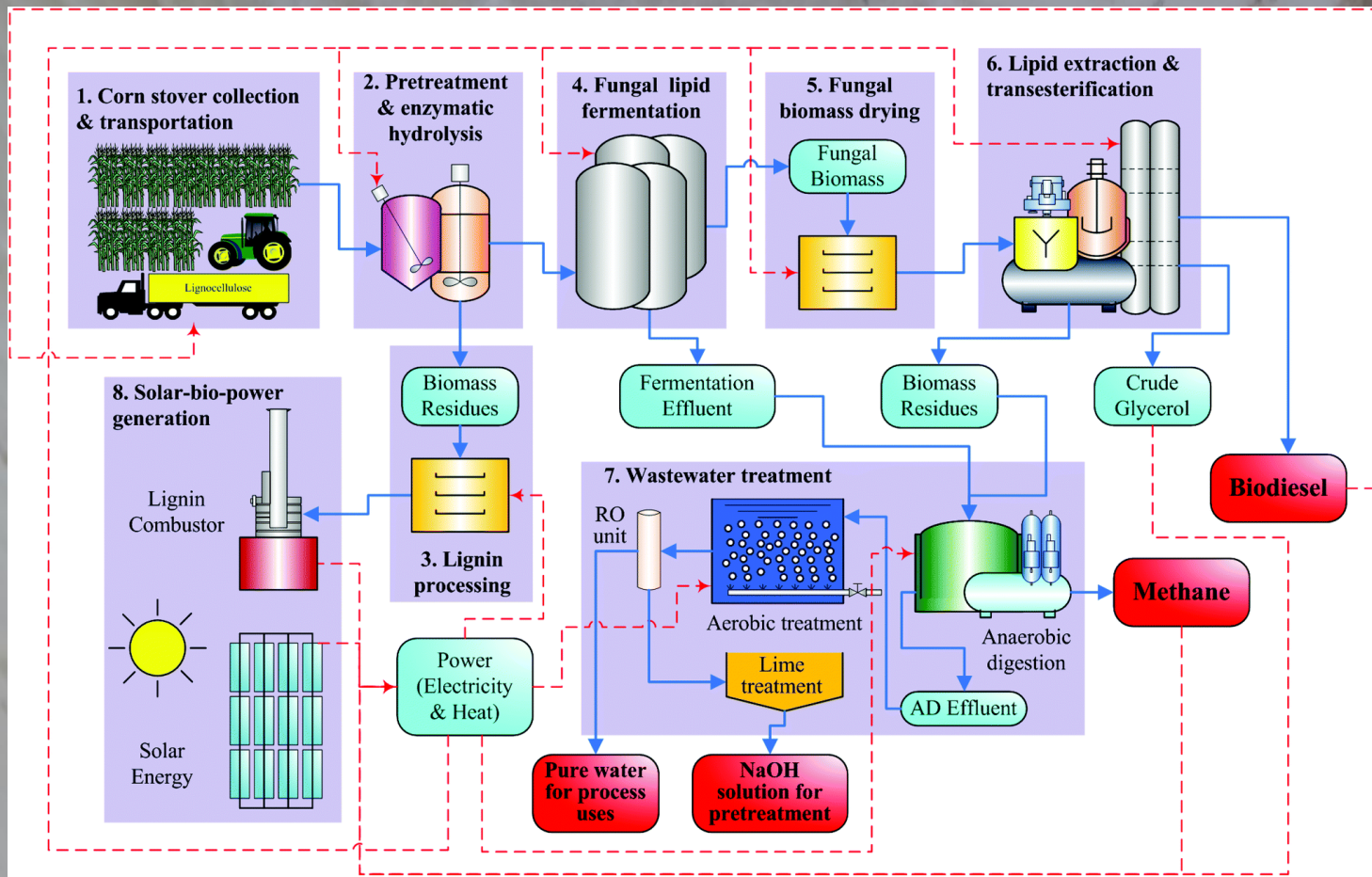
Ενέργεια βιοκαύσιμα

Μύκητες

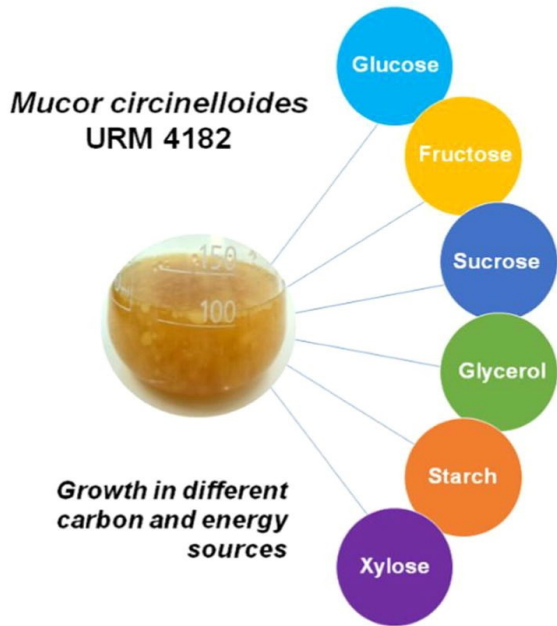
Ενέργεια βιοκαύσιμα

✓ Επεξεργασία υπολειμμάτων-αποβλήτων, μυκηλιακή βιομάζα

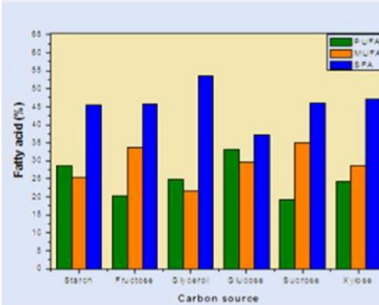
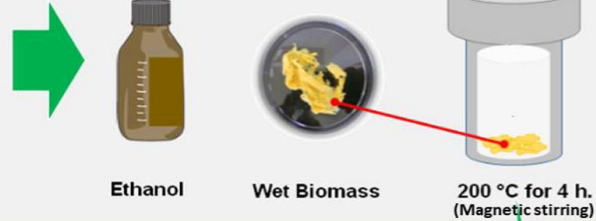
Μύκητες

Ενέργεια βιοκαύσιμα

Direct Transesterification

Μετεστεροποίηση

Biodiesel Esters >96% wt

✓ μυκηλιακή βιομάζα

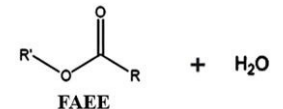
Ελαιογόνοι
Ζυγομύκητες

Direct biodiesel production of whole cells

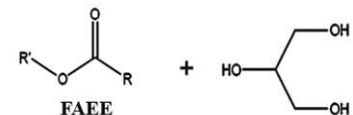
Mucor circinelloides

Esterification

H_3PMo/Al_2O_3

Transesterification

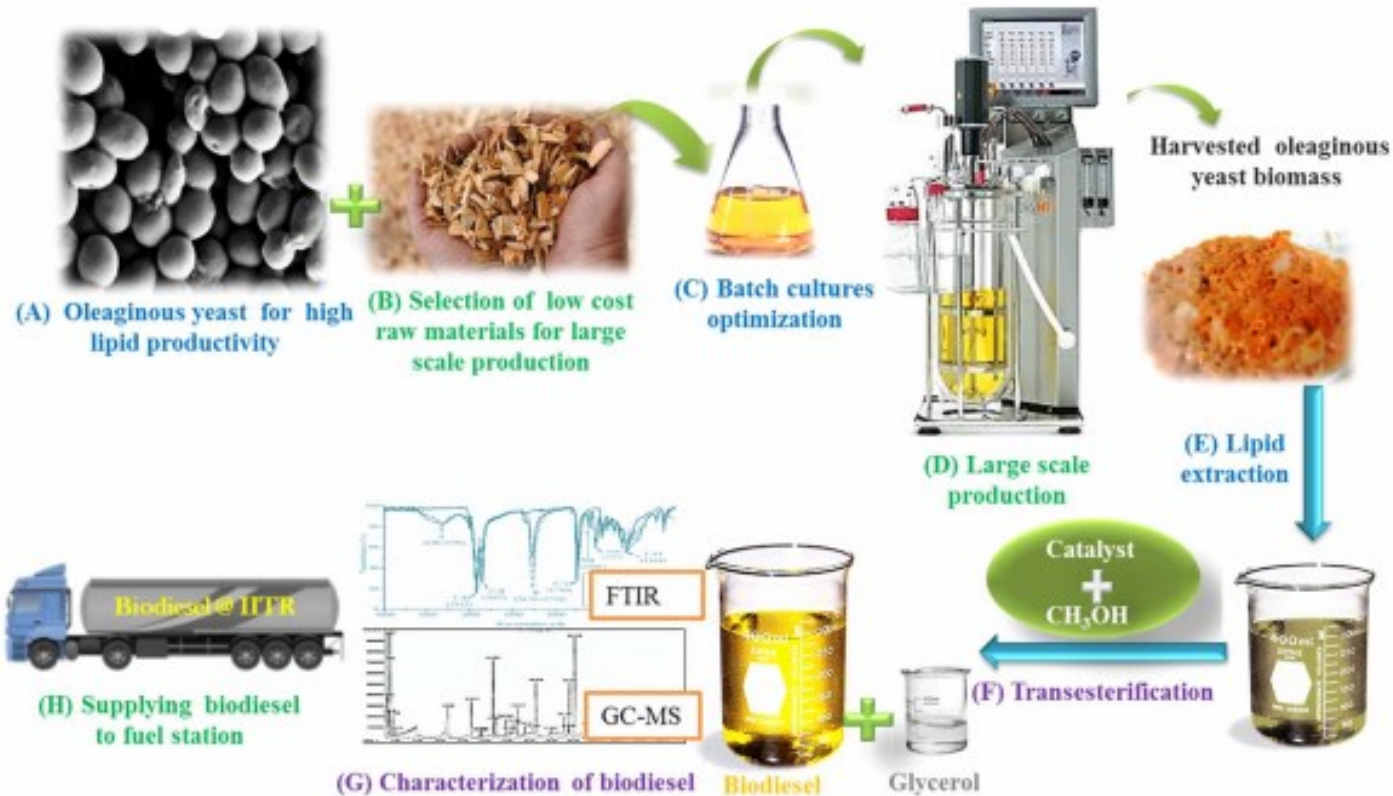
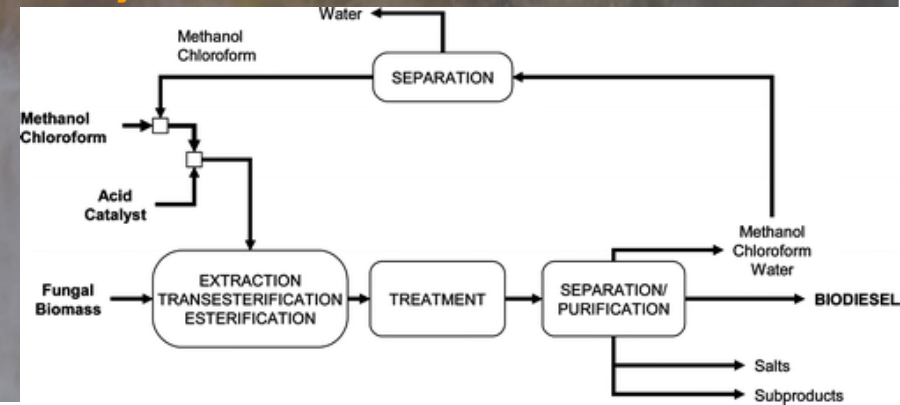

97% biodiesel yield

Μύκητες

Ενέργεια βιοκαύσιμα

✓ μυκηλιακή βιομάζα

Ελαιογόνοι
ζύμες

Μύκητες

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση μείωση ρύπανσης,
αποκατάσταση συστημάτων, επεξεργασία αποβλήτων
βιοαποικοδόμηση, βιορρόφηση
βιοσυσσώρευση, βιοαποκατάσταση

Λευκής σήψης

Καστανής σήψης

Μαλακής σήψης

Βασιδιομύκητες

Εδάφους-φυλλοστρωμνής

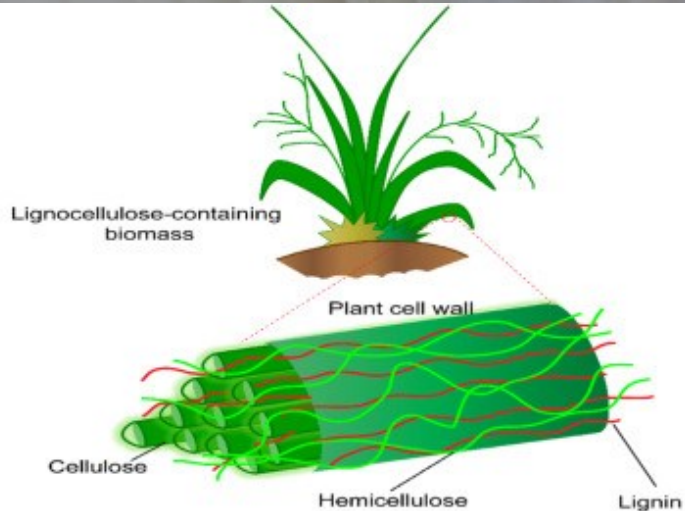
Ασκομύκητες

Βασιδιομύκητες

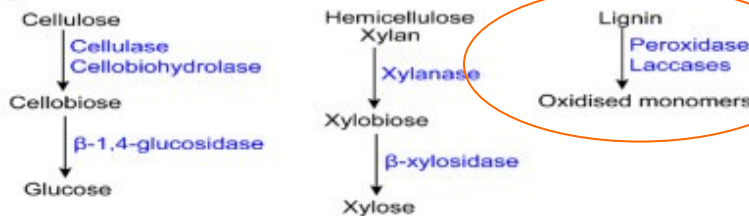

Μύκητες ένζυμα

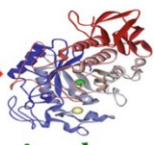
A

B

Fungal Enzymes @ White Biotechnology

Amylase

- Starch-hydrolyzing activity
  - Thermotolerant
  - Thermostable
  - Alkali-resistant
  - Cyclodextrin producing
- Examples:
α-amylases (EC 3.2.1.1)
β-amylase (EC 3.2.1.2)
γ-Amylase (EC 3.2.1.3)

- Aspergillus fumigatus*
- Aspergillus parasiticus*
- Aspergillus penicilliolides*
- Aureobasidium pullulans*
- Fusarium incarnatum*
- Malbranchea cinnamomea*
- Penicillium chrysogenum*
- Penicillium polonicum*
- Rhizopus microsporus*
- Rhizopus oryzae*

- Food Industry
- Leather processing
- Molecular Biology
- Peptide synthesis
- Pharmaceuticals
- Tannery & Detergents
- Washing Powders

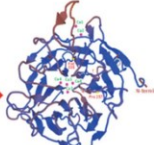

Protease

- Proteolytic activity
  - Acidic, Neutral, Alkaline,
  - Thermophilic,
  - Active in presence of inhibitory compounds
- Examples:
Aspartic proteases
Cysteine proteases
Glutamic proteases
Metalloproteases
Serine proteases
Threonine proteases

- Aspergillus oryzae*
- Lecanicillium psalliotae*
- Malbranchea cinnamomea*
- Penicillium chrysogenum*
- Penicillium polonicum*
- Penicillium sp.*
- Rhizopus microsporus*
- Rhizopus oryzae*
- Talaromyces thermophilus*
- Thermoascus aurantiacus*

- Chemical Industry
- Food Industry
- Leather industry
- Molecular Biology
- Peptide synthesis
- Pharmaceuticals
- Washing Powders

Phytase

- Hydrolysis of phytic acid
  - Acidic, Neutral, Alkaline,
  - Thermophilic
  - Resistance to proteolysis
- Examples:
Histidine acid phosphatases
β-propeller phytases
Purple acid phosphatases
Protein tyrosine phosphatases

- Aspergillus flavus*
- Humicola nigrescens*
- Myceliophthora thermophila*
- Penicillium simplicissimum*
- Pichia kudriavzevii*
- Rhizomucor pusillus*
- Rhizopus oligosporus*
- Sporotrichum thermophile*
- Thermoascus aurantiacus*
- Thermomyces lanuginosus*

- Agriculture
- Chemical Industry
- Food & Feed Industry
- Molecular Biology
- Paper and pulp industry
- Pharmaceuticals
- Sustainable environments

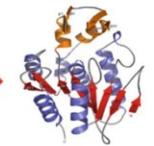

Lipase

- Fat-splitting
- Racemic-Resolution activity
- Solvents-resistant
- Interfacial activation
- Stereospecificity
- Thermotolerant
- Hydrolyze esters of glycerol

- Acremonium strictum*
- Cunninghamella verticillata*
- Geotrichum candidum*
- Penicillium citrinum*
- Pichia kudriavzevii*
- Rhizomucor pusillus*
- Rhodotorula glutinis*
- Sporotrichum thermophile*
- Thermomyces lanuginosus*
- Yarrowia lipolytica*

- Dairy industry
- Detergent industry
- Feed supplement
- Food & Feed industry
- Molecular Biology
- Pharmaceutical industry
- Therapeutic agent

Cellulase

- Amorphous cellulose
  - Saccharification of crystalline
  - Thermophilic
  - Thermostable
- Examples:
Endo-1,4-beta-D-glucanase
Carboxymethyl cellulase
Cellulxtrinase,

- Arthrinium arundinis*
- Chaetomium subglobosum*
- Claosporium sp.*
- Claosporium tenuissimum*
- Colletotrichum kahawae*
- Lecanicillium psalliotae*
- Penicillium chermesinum*
- Sporotrichum thermophile*
- Trichoderma sp.*
- Xylaria bertero*

- Biodegradation
- Bio-ethanol
- Bio-refinery
- Food Industry
- Glucose feedstock from cellulose
- Molecular Biology
- Paper-pulp industry

Xylanase

- Alkalophilic
  - Thermophilic
  - Thermostable
- Examples:
Endo-1,4-beta-xylanase,
Endo-1,4-beta-D-xylanase,
1,4-beta-xylan xylanohydrolase,
Beta-1,4-xylan xylanohydrolase,
Beta-D-xylanase

- Aspergillus fumigatus*
- Aspergillus nidulans*
- Aspergillus niger*
- Aureobasidium pullulans*
- Humicola brevis*
- Paecilomyces thermophila*
- Penicillium oxalicum*
- Rhizomucor pusillus*
- Rhizopus oryzae*
- Thermoascus aurantiacus*

- Bioconversion of hemicellulose
- Composting
- Food Industry
- Leather Industry
- Improving rumen digestion
- Molecular Biology
- Paper and pulp industry

Μύκητες

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση μείωση ρύπανσης,
αποκατάσταση συστημάτων, επεξεργασία αποβλήτων
βιοαποικοδόμηση, βιορρόφηση
βιοσυσσώρευση, βιομετασχηματισμός

✓ Στερεά και υγρά απόβλητα-λύματα   ✓ Ρυπασμένα συστήματα

οργανικοί ρύποι   PAH's, PCB's

μικρορύποι

βαρέα μέταλλα

ραδιονουκλίδια

ξеноβιοτικές ενώσεις

πετρέλαιο

πυρομαχικά

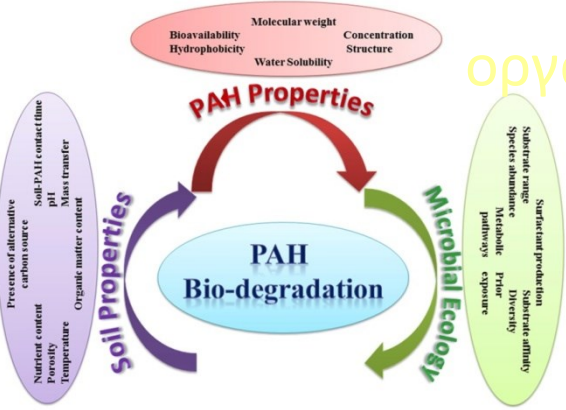
Μύκητες

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση μείωση ρύπανσης,
αποκατάσταση συστημάτων, επεξεργασία αποβλήτων
βιοαποικοδόμηση, βιορρόφηση
βιοσυσσώρευση, βιομετασχηματισμός

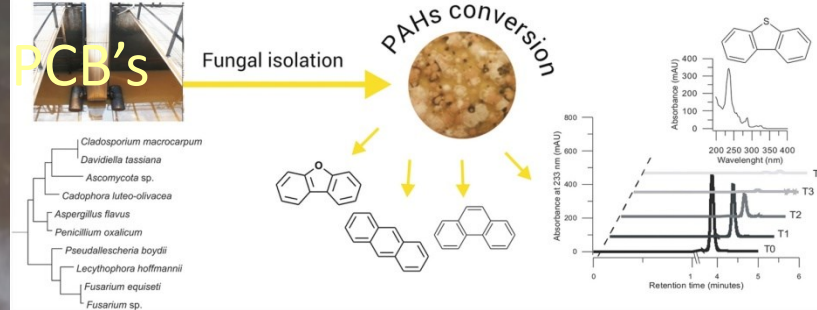
✓ Στερεά και υγρά απόβλητα-λύματα

✓ Ρυπασμένα συστήματα

οργανικοί ρύποι PAH's, PCB's

Πολυχλωριωμένα διφαινύλια

Πολυκυκλικοί αρωματικοί υδρογονάνθρακες

FUNGUS (*Phanerochaete velutina*)

MIXED

PAH CONTAMINATED SOIL

COMPOSTED GREEN WASTE

FUNGAL GROWTH AFTER 3 MONTHS

PAH DEGRADATION

Μύκητες

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση μείωση ρύπανσης,
αποκατάσταση συστημάτων, επεξεργασία αποβλήτων
βιοαποικοδόμηση, βιορρόφηση
βιοσυσσώρευση, βιομετασχηματισμός

Μικρορύποι

Emerging micropollutants

Endocrine Disrupting Chemicals (EDCs)

αντιβιοτικά-αντιφλεγμονώδη

βιοκτόνα

Προϊόντα προσωπικής περιποίησης

Πρόσθετα τροφίμων

Ganoderma lucidum

Phanerochaete chrysosporium

παραμπένια

ibuprofen

ciprofloxacin

Trametes versicolor

Μύκητες

Βιορρόφηση, βιοσυσσώρευση, βιομετασχηματισμός

βαρέα μέταλλα

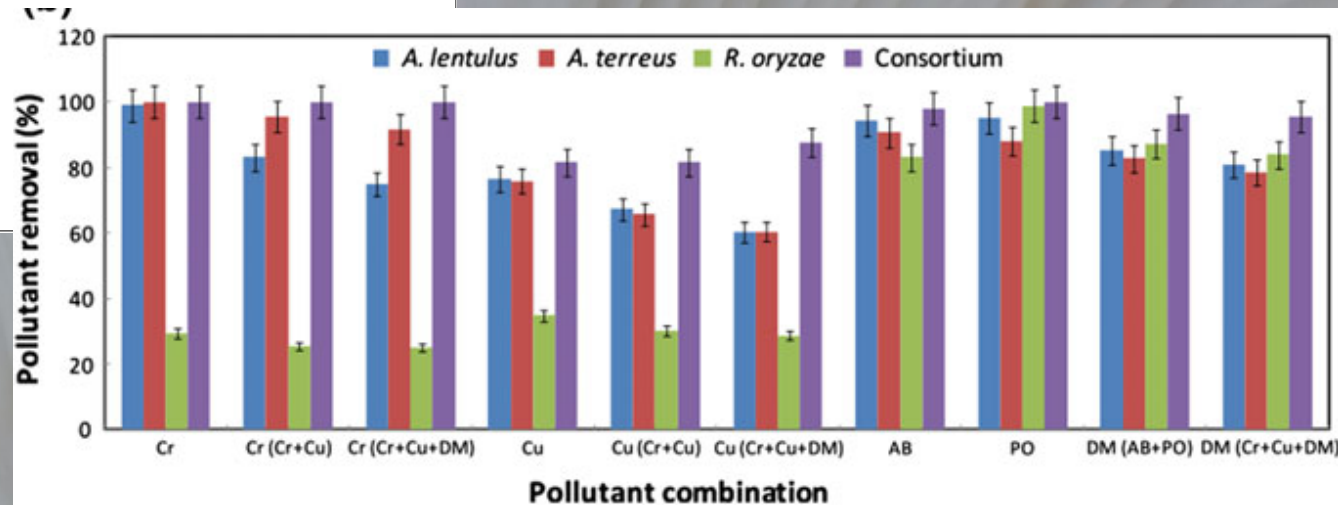
Heavy metals

Anthropogenic sources

Natural sources

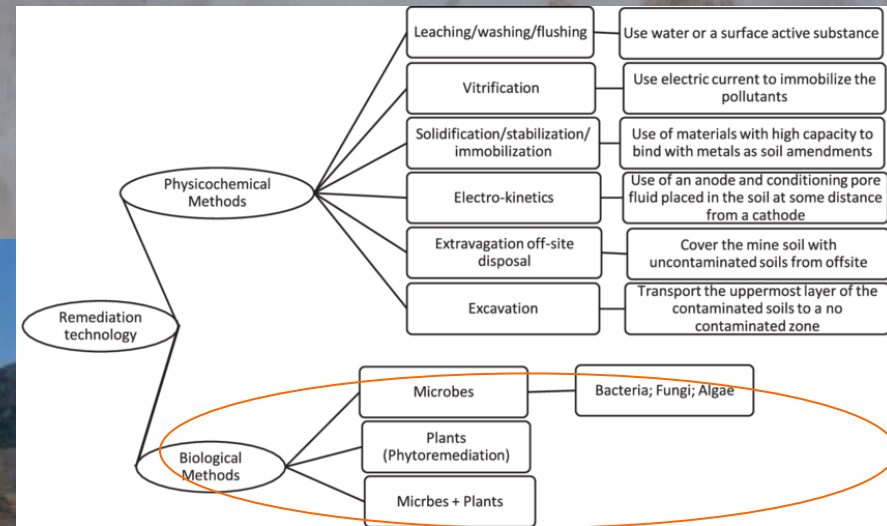
1. As: Pesticides, wood preservatives, biosolids, ore mining and smelting
2. Cd: Paints and pigments, plastic stabilizers, electroplating, phosphate fertilizers
3. Cr: Tanneries, steel industries, fly ash
4. Cu: Pesticides, fertilizers, biosolids, ore mining and smelting
5. Hg: Au-Ag mining, coal combustion, medical waste
6. Ni: Effluent, kitchen appliances, surgical instruments, automobile batteries
7. Pb: Aerial emission from combustion of leaded fuel, batteries waste, insecticide and herbicides

1. Weathering of minerals
2. Erosion and volcanic activities
3. Forest fires and biogenic source
4. Particles released by vegetation

Μύκητες

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση μείωση ρύπανσης, αποκατάσταση συστημάτων, επεξεργασία αποβλήτων

Μύκητες

Βιοεξυγίανση-Μυκητοεξυγίανση

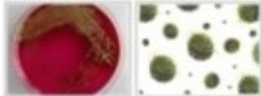

MYCOREMEDIATION

BIOREMEDIATING ENVIRONMENTAL TOXINS USING FUNGI

BIOLOGICAL

Many fungi prey and feed on bacteria that are pathogenic to humans.

E.Coli and Salmonella bacteria are destroyed by mushrooms using natural biofilters placed near livestock farms and shoreline plantings where runoff occurs.

There are as much as 8 miles of mycelium (mushroom filaments) in 1 cubic inch of soil! These make a perfect filter for trapping contaminants from site runoff. Strains of endangered polypore mushrooms are fighting pox and avian flu viruses.

CHEMICAL

Natural microbial communities participate with the fungi to break down contaminants, eventually into carbon dioxide and water.

Wood-degrading fungi are particularly effective in breaking down aromatic pollutants (toxic components of petroleum) herbicides, pesticides.

Mushrooms can be "trained" to break down TNT, PCBs, Dioxins, and other dangerous toxins.

INDUSTRIAL

Living filters can capture hazardous site runoff and chemicals from Papermills, Dye manufacturers, and Power Plants.

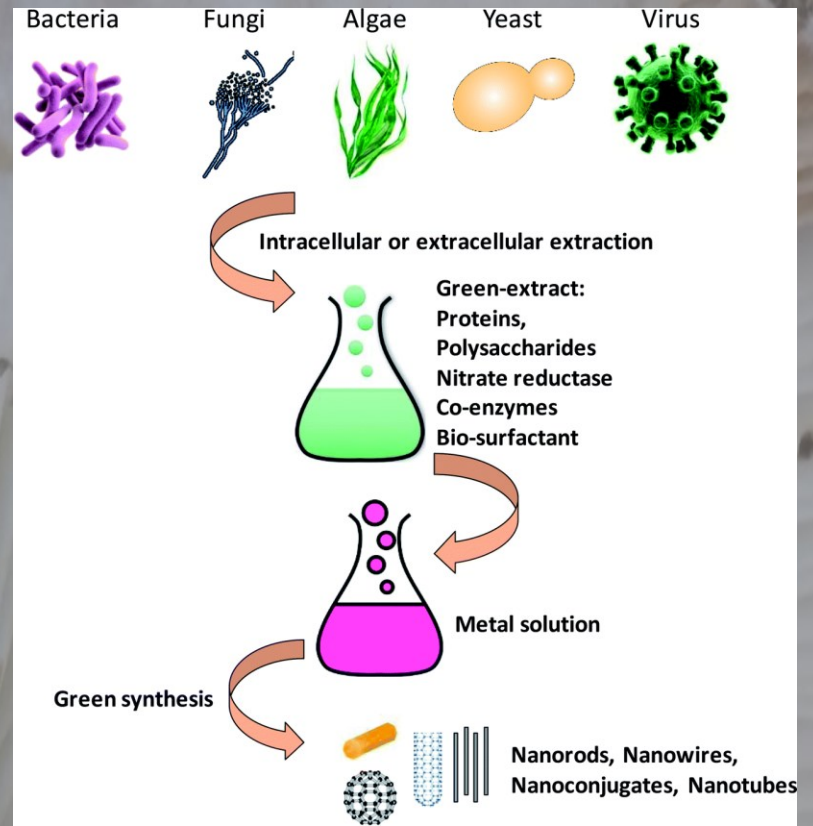
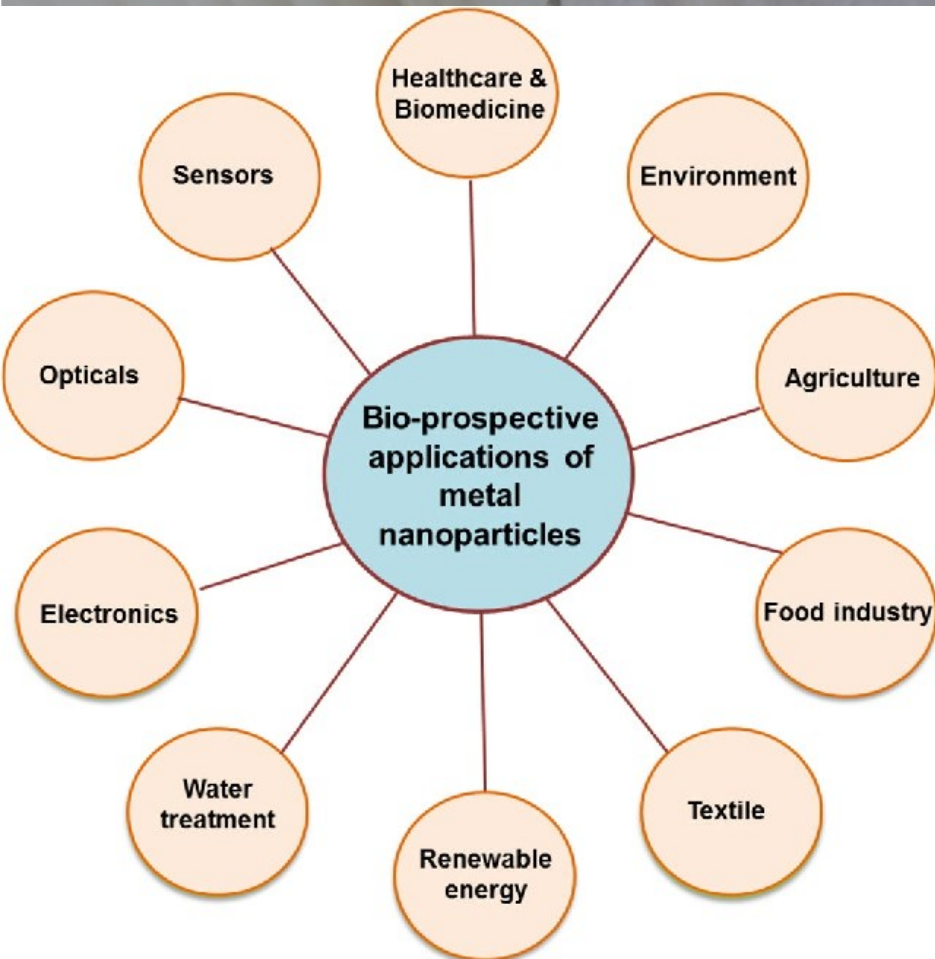
Contaminated "Brown Fields" and quarantined mill sites can be bioremediated to break down complex, carcinogenic compounds before they leach into the groundwater.

Μύκητες

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές βιονανοτεχνολογία

✓ Βιογενή νανοσωματίδια
biogenic nanoparticles

Μύκητες

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές
βιοανατεχνολογία

✓ Μυκητογενή νανοσωματίδια
mycogenic nanoparticles

Metal salt + Fungal extract
(Proteins, Enzymes, Nitrate reductase)

Reduction $\begin{matrix} \leftarrow \text{Ag}^+ \\ \rightarrow \text{Ag}^0 \end{matrix}$

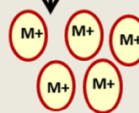
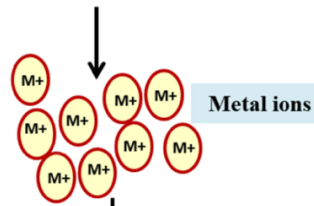
Synthesis of metal nanoparticles
(Heterogeneous & low yield)

Optimization of reaction conditions such as pH,
temp. incubation period, conc. of metal salt,
conc. of fungal biomass
(Homogeneous & high yield)

Characterization of nanoparticles
(UV-Vis, TEM, SEM, FTIR, AFM, DLS, XRD,
EDX etc.)

Applications in various field
(Medicine, Environment, Opticals,
Agriculture, Cosmetics, etc.)

Metal salt solution

NADH

NAD

Oxidation

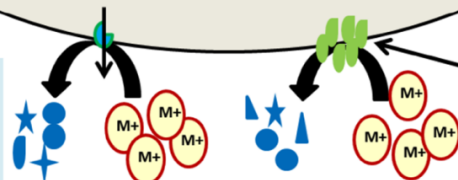
Reduction

Intracellular
synthesis of NPs

Extracellular enzymes,
proteins, organic
molecules in solution
leads to synthesis of
nanoparticles

Extracellular
synthesis of NPs

Metal ions binds
and interacts with
the cell wall
components

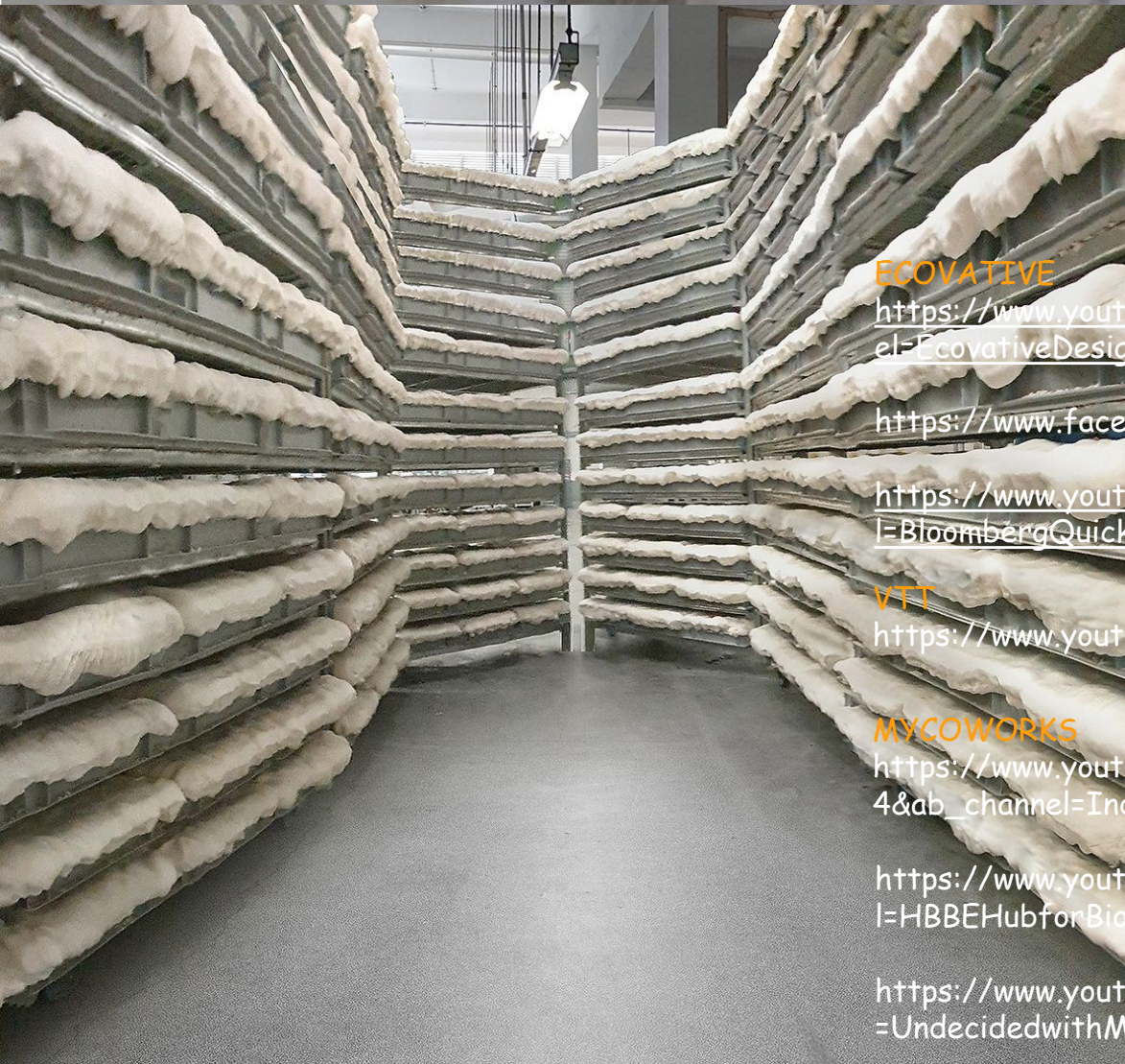

Μύκητες

Άλλες καινοτόμες βιοτεχνολογικές εφαρμογές/βιο-υλικό

Μυκήλιο (pure mycelium)

Σύνθετο μυκήλιο (composite mycelium)

ECOVATIVE

https://www.youtube.com/watch?v=t1UjGTnWGYU&ab_channel=EcovativeDesign

<https://www.facebook.com/watch/?v=614622092421737>

https://www.youtube.com/watch?v=DCjoiRa6aMQ&ab_channel=BloombergQuicktake%3AOriginals

VTT

https://www.youtube.com/watch?v=vj0-94b-2S0&ab_channel=VTT

MYCOWORKS

https://www.youtube.com/watch?v=gZQGeQp4v-4&ab_channel=IndieBio

https://www.youtube.com/watch?v=2lg7Uo4OJAK&ab_channel=HBBEHubforBiotechnologyintheBuiltEnvironment

https://www.youtube.com/watch?v=cApVVuuqLFY&ab_channel=UndecidedwithMattFerrell

Μύκητες

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές

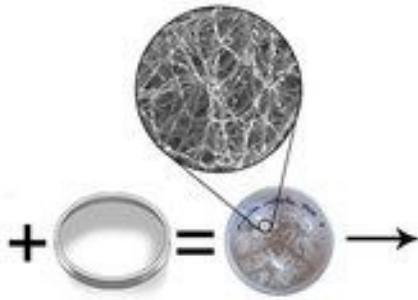
a

✓ Δομικά υλικά

moou
Radical by nature

2019

cultured bio-binders
bacteria, fungi, and plants

construction waste
wood framing, sheathing, wall board

new materials
wood framing, sheathing, wall board

Μύκητες

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές

✓ Δομικά υλικά

Μύκητες

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές

✓ Ποικίλες κατασκευές

Μύκητες

Άλλες βιοτεχνολογικές εφαρμογές

✓ Ποικίλες κατασκευές

Μύκητες

✓ Ποικίλες κατασκευές

**Absolutely Natural.
Animal Free. Cruelty Free.
Oil Free. Chemical Free**

Μανιτάρια-μυκήλιο

Μύκητες

✓ Ποικίλες κατασκευές

**Absolutely Natural.
Animal Free. Cruelty Free.
Oil Free. Chemical Free**

Μανιτάρια-μυκήλιο

Μύκητες

✓ Ποικίλες κατασκευές

Μύκητες

<https://www.merakipeople.gr/>

Το 2018 ξεκίνησε η εταιρεία Meraki People, που συνίσταται όπως λέει και το όνομα της από ανθρώπους με πάθος, δεξιότητες, εστίαση και δέσμευση δηλαδή με Μεράκι γι' αυτό που κάνουν!

Έτσι, αποφάσισαν να κάνουν την επιχειρηματικότητα των φτωχών πραγματικότητα (frugal entrepreneurship).

Πήραν κλαδιά ελιάς, τα θρυμμάτισαν, τους έβαλαν μυκήλια και έτσι δημιούργησαν την πρώτη παρτίδα μανιταριών σε κλαδιά ελιάς. Τώρα ετοιμάζουν το χώρο τους ώστε να γίνει ένα σχολείο μιας "άλλης εκπαίδευσης".

Η γεωργία αλλιώς λοιπόν... οργανικό χώμα, επιχειρείν με ανανεώσιμες πρώτες ύλες (biobased materials) και προϊόντα με γνώμονα την δέσμευση άνθρακα!

Σας περιμένουν στο Atelier των Artshrooms και την Ακαδημία των Μουσών...

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ»**

Μύκητες

Εφαρμογές στη Βιοτεχνολογία Περιβάλλοντος

**ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»**

Γκόνου-Ζάγκου Ζ.

Ακαδ. Έτος 2023-24

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Οικολογίας και Ταξινόμησης

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ»

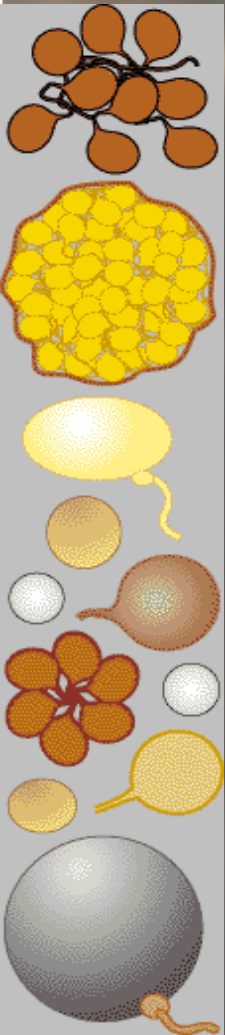
Μυκόρριζες

Σημασία και εφαρμογές

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»

Γκόνου-Ζάγκου Ζ.

Ακαδ. Έτος 2023-2024

Τι είναι Μυκόρριζες;

Συμβίωση μυκήτων με ριζικό σύστημα φυτικών οργανισμών

Μύκητες

Mucoromycota
(Glomeromycotina)
Ascomycota
Basidiomycota

Φυτικοί οργανισμοί

Bryophyta
Pteridophyta
Gymnospermae
Angiospermae

Λεπτή ισορροπία

Σχέση αμοιβαιότητας

95% οικογενειών-80% ειδών
6.000 είδη μυκήτων, 240.000 είδη φυτών

Βιολογία – Χημεία εδάφους

Μυκορριζική συμβίωση

Εξελικτική ιστορία-έξοδος φυτών στην ξηρά

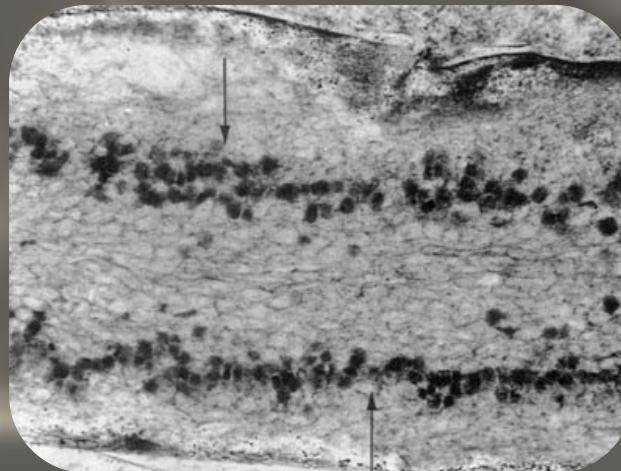
~410 εκ. έτη

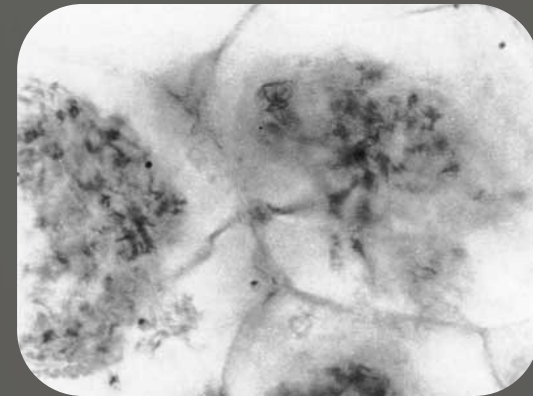
Rhynie chert
(πυριτόλιθος)

Aglaophyton major

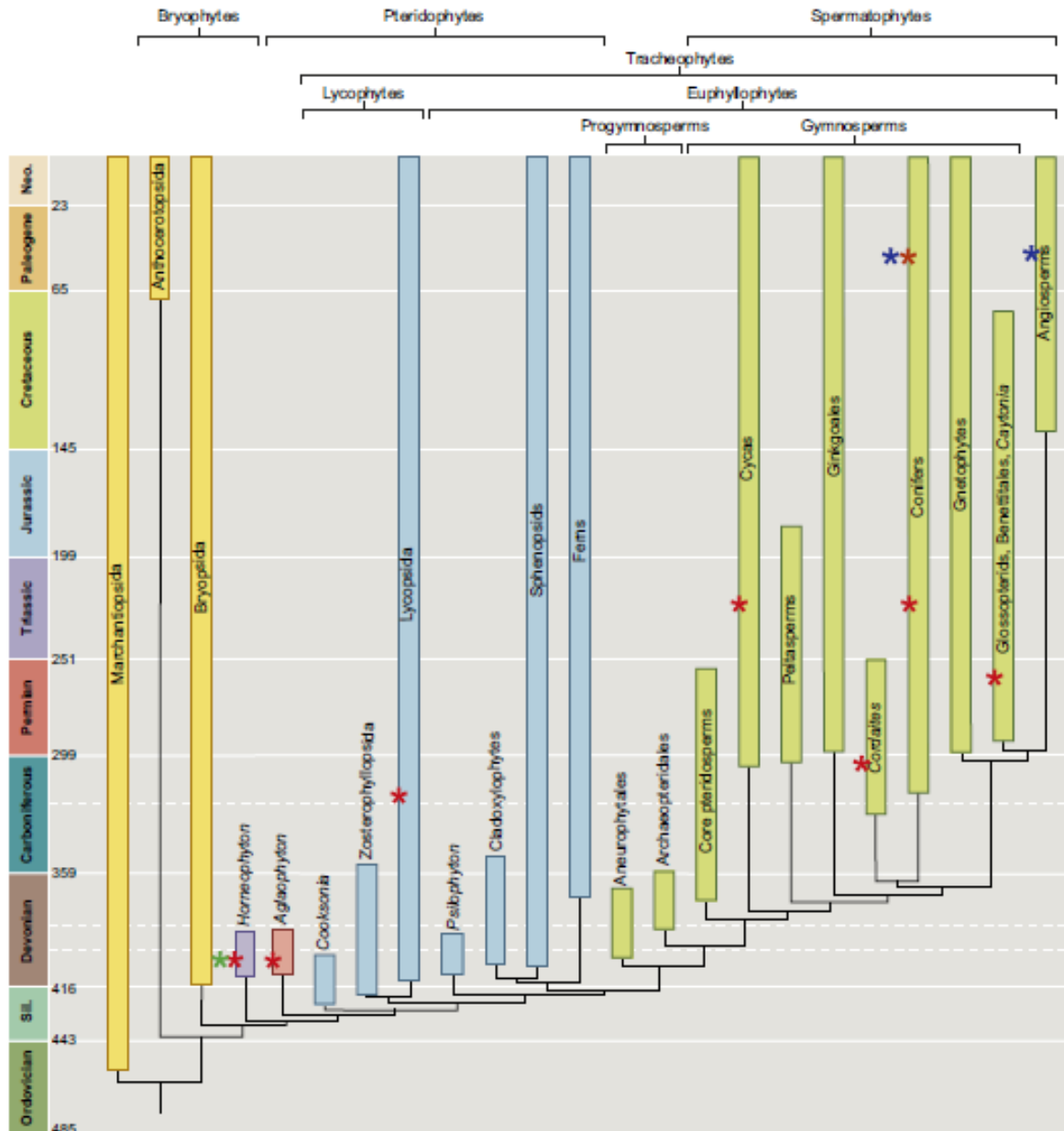
συμβιωτικοί
μύκητες

ρίζωμα

Μυκορριζική συμβίωση

Εξελικτική ιστορία-έξοδος
φυτών στην ξηρά

Glomites rhyniensis

Scutellosporites devonicus

Acaulosporoid

Glomites cycestris

Gigasporites myriamycis

Προσφορά εταίρων

Μύκητες

Φυτικοί οργανισμοί

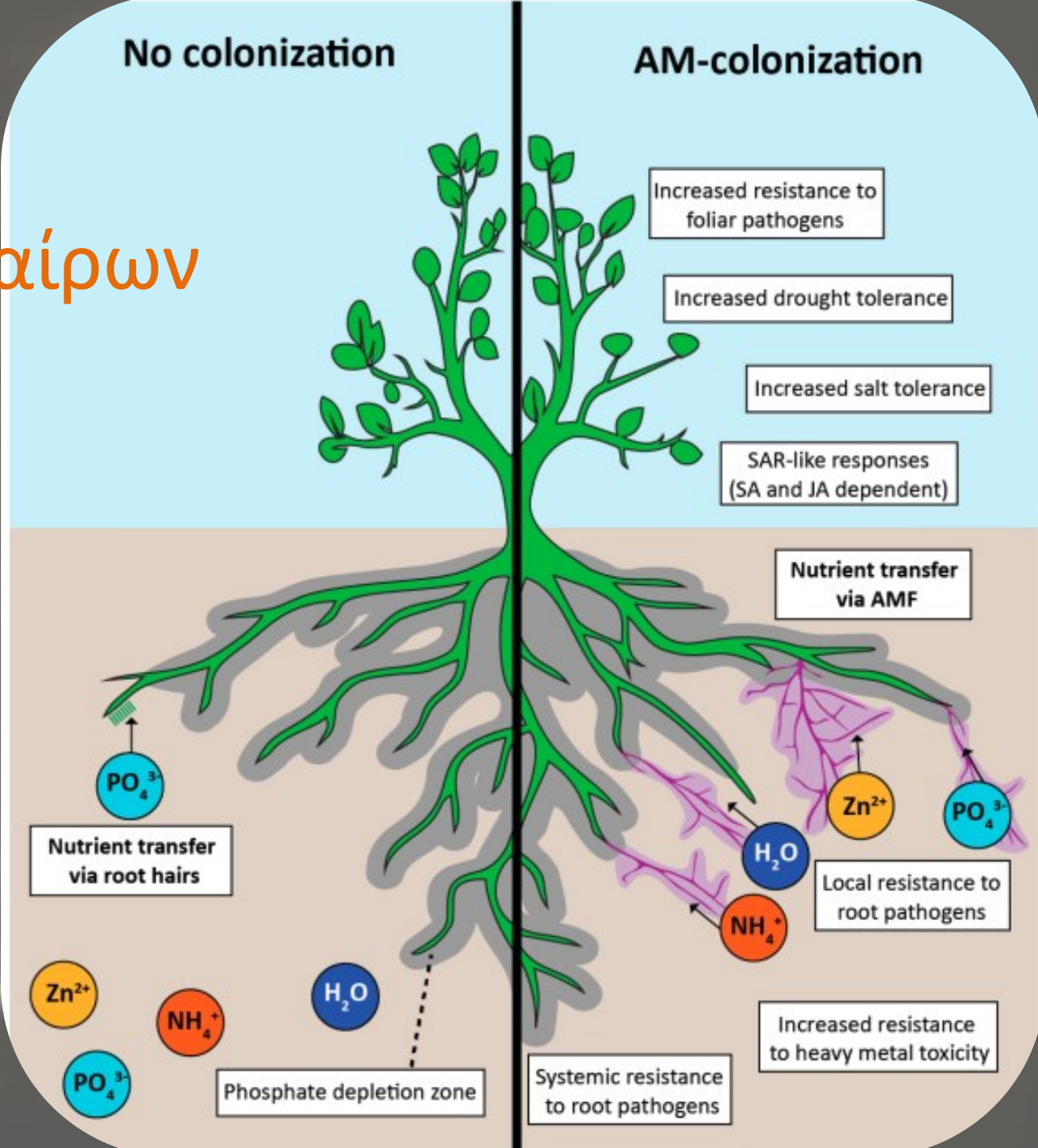
Απορροφητική ικανότητα
(πρόσληψη-μεταφορά-έλεγχος
ανοργάνων στοιχείων P-N-S-Fe-Cu-Zn, H₂O)

Υδατάνθρακες
(γλυκόζη-σουκρόζη)

- ✓ Αύξηση επιφάνειας ριζικού συστήματος
  - ✓ “Κινητοποίηση” στοιχείων
- ✓ Ανεκτικότητα-ανάπτυξη σε συνθήκες ακραίες-καταπόνησης
(ξηρασία, αλατότητα, Ph, ηφαιστειογενή εδάφη, αμμοθίνες)
- ✓ Ανθεκτικότητα σε παθογόνες μολύνσεις & ρύπανση
- ✓ “Επικοινωνία” φυτών μέσω δικτύου ριζών-υφών

Προσφορά εταίρων

No colonization

AM-colonization

Increased resistance to foliar pathogens

Increased drought tolerance

Increased salt tolerance

SAR-like responses (SA and JA dependent)

Nutrient transfer via AMF

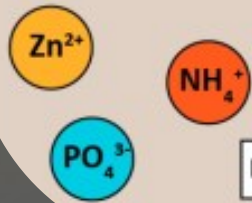
Nutrient transfer via root hairs

Local resistance to root pathogens

Increased resistance to heavy metal toxicity

Phosphate depletion zone

Systemic resistance to root pathogens

Ποικιλότητα μυκορριζών

Διείσδυση στο ριζικό ιστό και κύτταρο ή όχι

συμβίωση

Ενδοτροφική

Εκτοτροφική

Ενδομυκόρριζες

Εκτομυκόρριζες

Εκτενδομυκόρριζες

- Δενδρόμορφες Μυκόρριζες (Arbuscular)
- Μυκόρριζες ερικοειδών (Ericoid)
- Μυκόρριζες αρμπουτοειδών (Arbutoid)
- Μυκόρριζες μονοτροποειδών (Monotropoid)
- Μυκόρριζες ορχεοειδών (Orchidaceous)

Ποικιλότητα μυκορριζών

Ενδομυκόρριζες

- Δενδρόμορφες Μυκόρριζες
(Arbuscular Mycorrhizas AM)

Δενδρόμορφες Κυστόμορφες Μυκόρριζες
(Vesicular Arbuscular Mycorrhizas VAM)

Glomeromycotina

Bryophyta

Pteridophyta

Gymnospermae

Angiospermae

85% οικογενειών

Ποικιλότητα μυκορριζών

Ενδομυκόρριζες

- Μυκόρριζες ερικοειδών
(Ericoid ERM)
- Μυκόρριζες αρμπουτοειδών
(Arbutoid ARM)
- Μυκόρριζες μονοτροποειδών
(Monotropoid)
- Μυκόρριζες ορχεοειδών
(Orchidaceous)

Bryophyta

Ericaceae-Ericales

Pyrolaceae

Ericales-Arbutus-
Arctostaphylus

Monotropaceae

Orchidaceae

Gymnospermae

Angiospermae

Ascomycota

Basidiomycota

Basidiomycota

Basidiomycota

Ascomycota

Basidiomycota

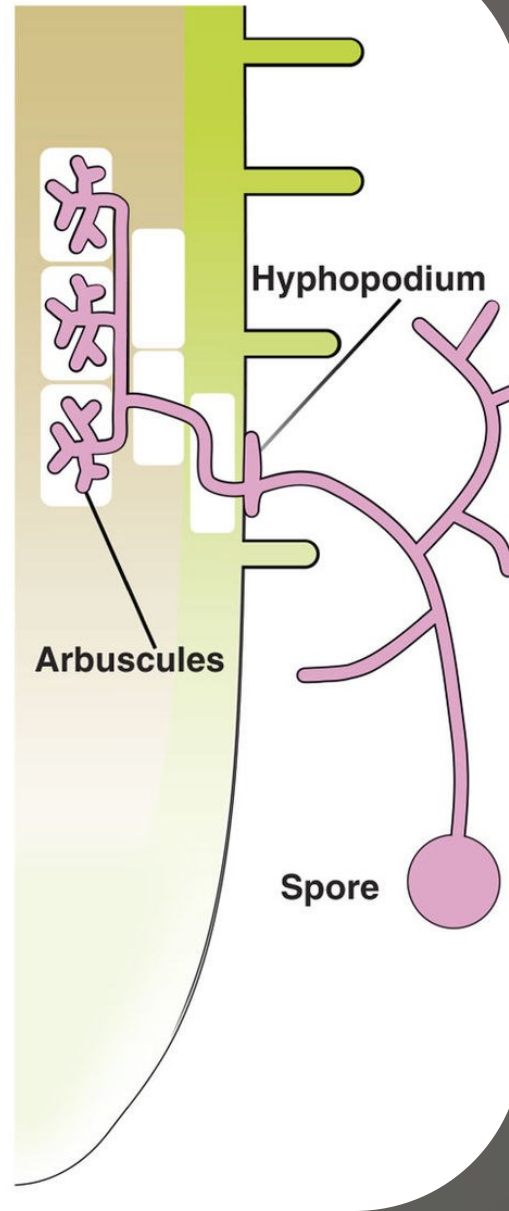
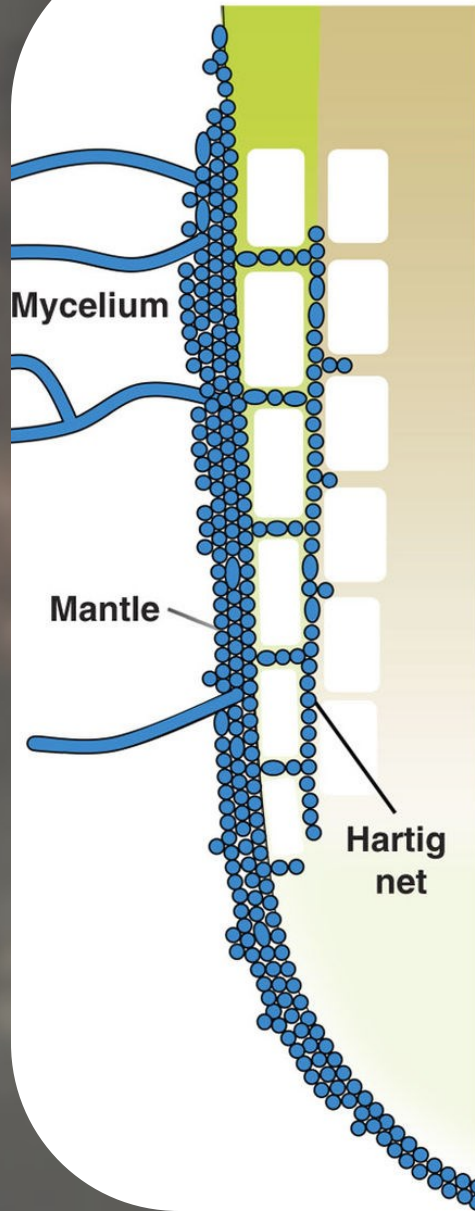
(Glomeromycotina)

Εκτενδομυκόρριζες

Ποικιλότητα μυκορριζών

Ectomycorrhiza

Arbuscular mycorrhiza

υφοπόδιο

Δενδρόμορφες
ενδομυκορριζες

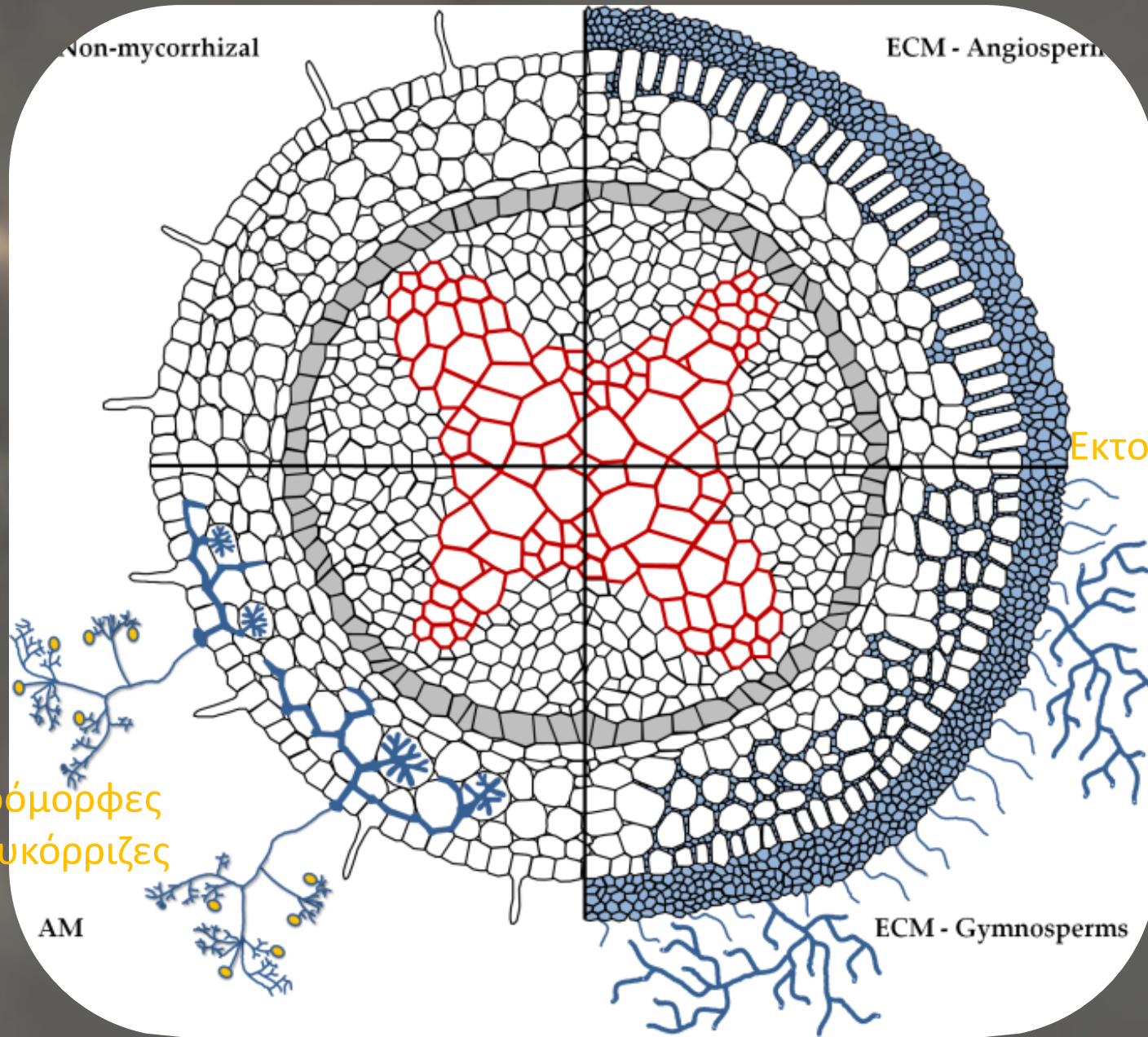
σπόρια

Εκτομυκορριζες

μανδύας

δίκτυο
Hartig

Ποικιλότητα μυκορριζών

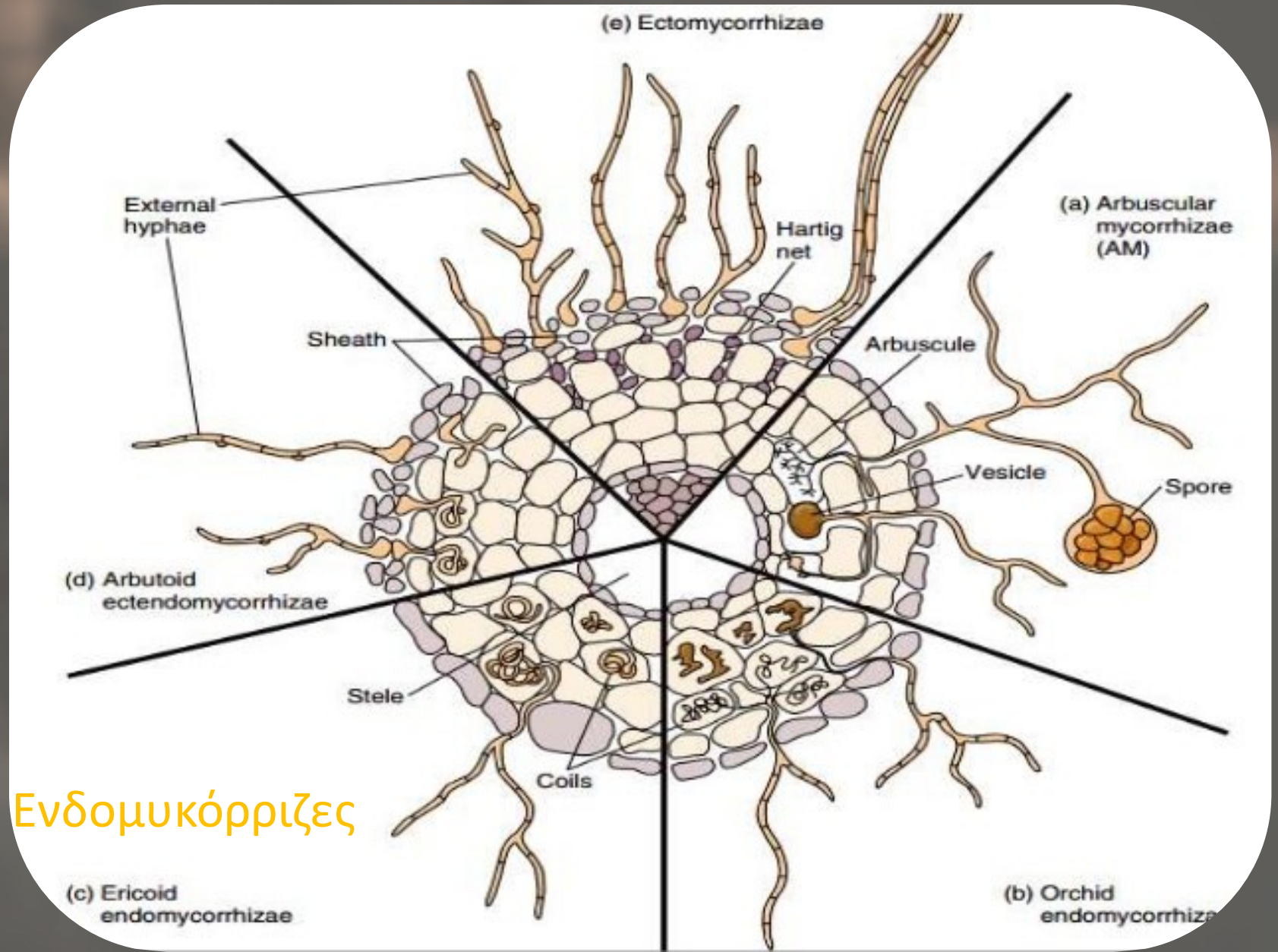
Δενδρόμορφες
ενδομυκόρριζες

Εκτομυκόρριζες

AM

ECM - Gymnosperms

Ποικιλότητα μυκορριζών

Ενδομυκόρριζες

Ποικιλότητα μυκορριζών

Ενδομυκόρριζες

- Δενδρόμορφες Μυκόρριζες
Δενδρόμορφοι μυκορριζικοί μύκητες
(Arbuscular Mycorrhizas AM)

Δενδρόμορφες Κυστόμορφες Μυκόρριζες
(Vesicular Arbuscular Mycorrhizas VAM)

Ενδομυκορριζικοί μύκητες υποχρεωτικά βιοτροφικοί

Αγενής αναπαραγωγή

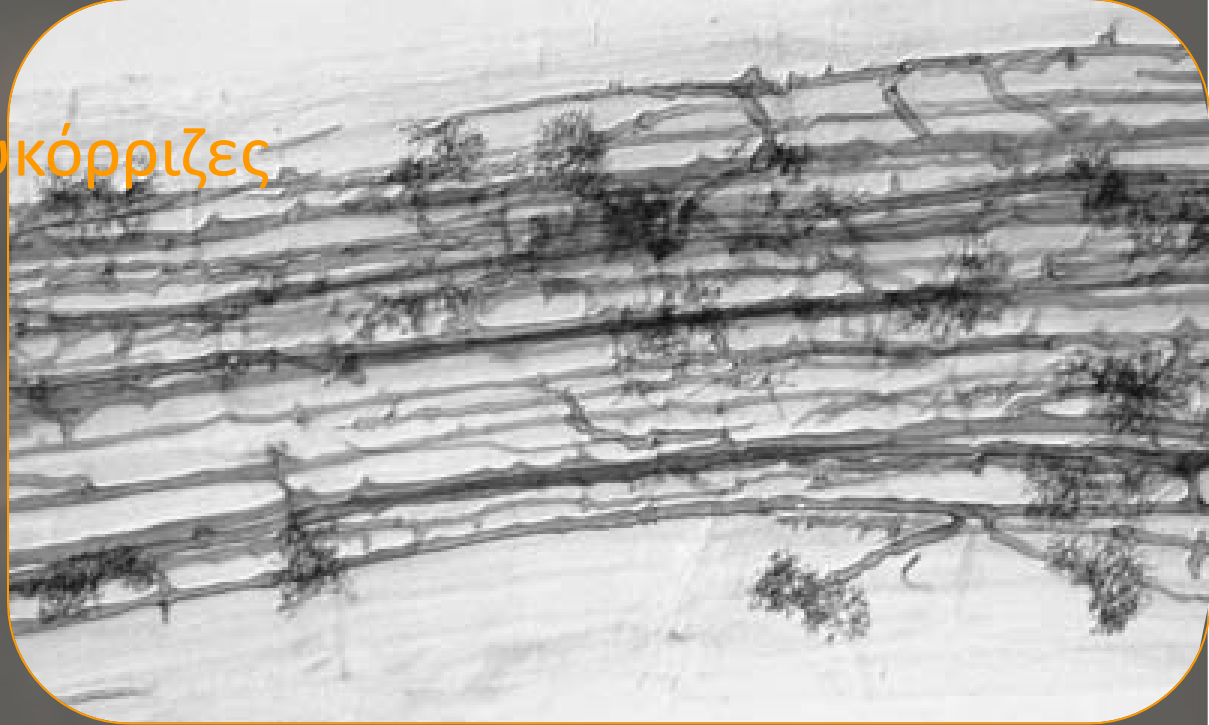
Βραχύβιες (4-15 ημέρες) δενδρόμορφες δομές

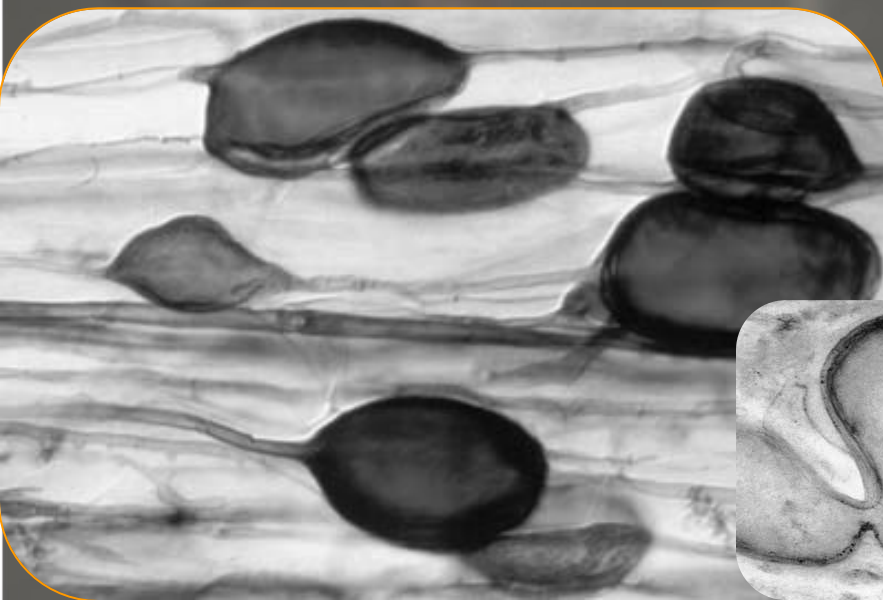
• Δενδρόμορφες Μυκόρριζες

Glomeromycotina

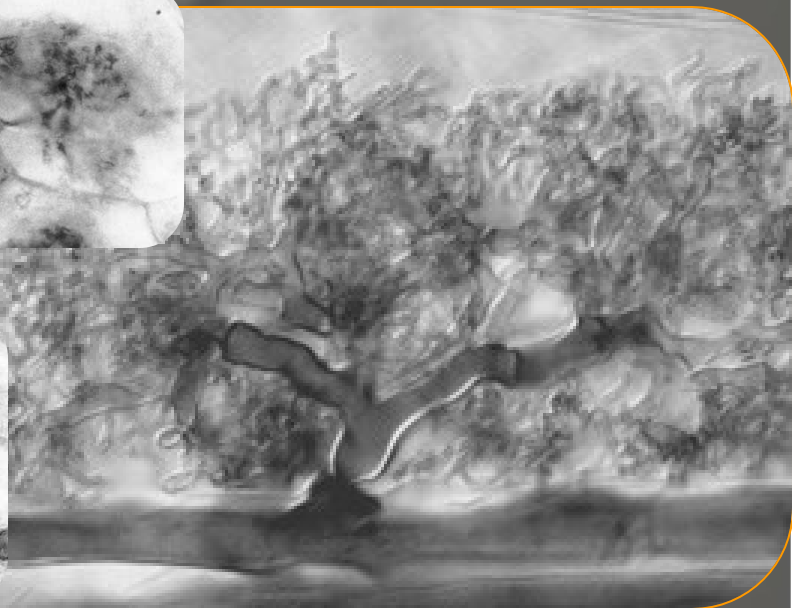
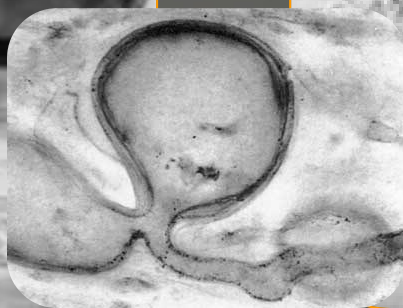
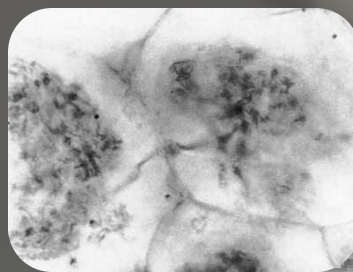
Glomus

Κυστόμορφες δομές

Δενδρόμορφες δομές

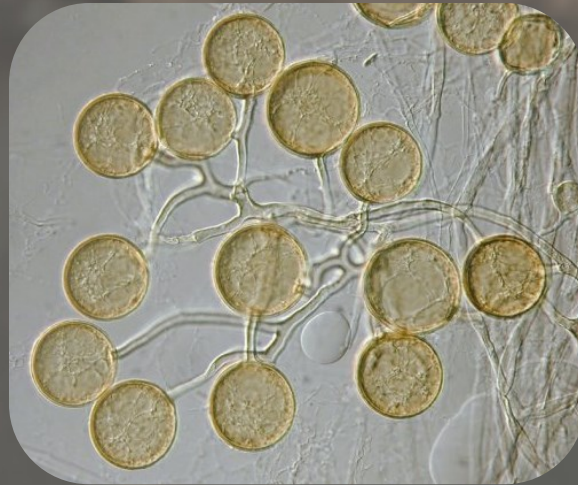

• Δενδρόμορφες Μυκόρριζες

σπόρια παχύτοιχα

Acaulospora

Μεμονωμένα, σε ομάδες

Σε σποροκάρπια

Glomus

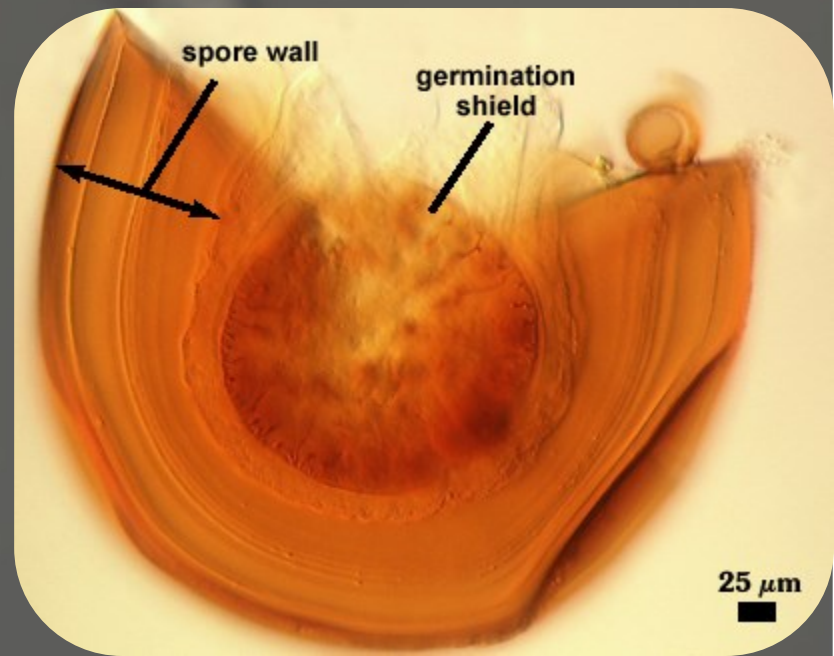
• Δενδρόμορφες Μυκόρριζες

Gigaspora

Scutellospora

Ποικιλότητα μυκορριζών

Ενδομυκόρριζες

- Μυκόρριζες ερικοειδών

Όξινα, φτωχά εδάφη

Μικρή διαθεσιμότητα P, N

Προαιρετικά μυκορριζικοί μύκητες

Αποικοδόμηση πολυπεπτιδίων και πολυσακχαριτών

Ερικοειδή φυτά ανθεκτικά σε ρυπασμένα περιβάλλοντα

Ποικιλότητα μυκορριζών

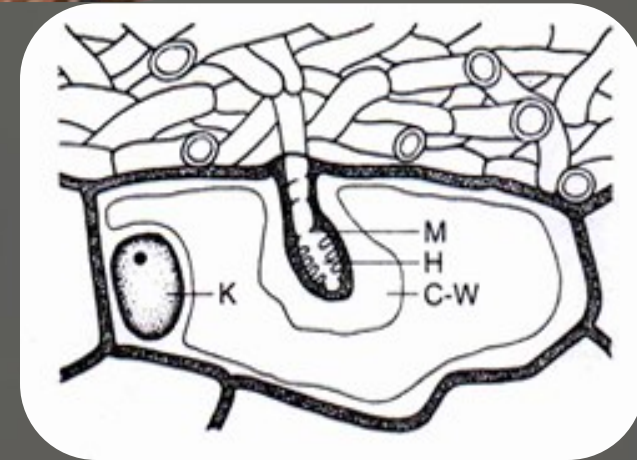
• Μυκόρριζες μονοτροποειδών

Ενδομυκόρριζες

Μυκητοετερότροφα φυτά, αχλωροφυλλικά

Σ και ιχνοστοιχεία

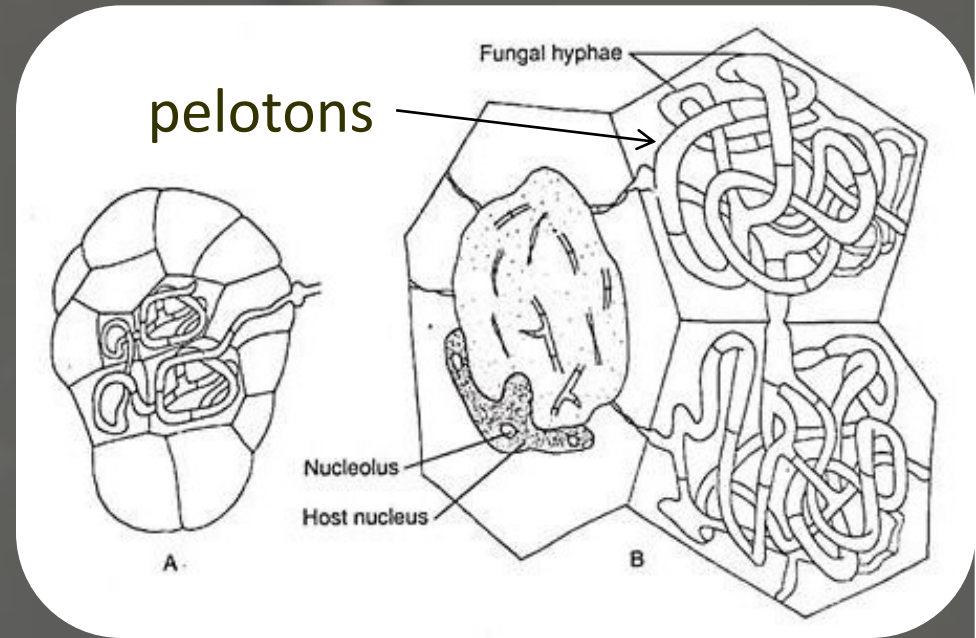
Ποικιλότητα μυκορριζών

Ενδομυκόρριζες

• Μυκόρριζες ορχεοειδών

αρτίβλαστο χωρίς χλωροφύλλη, C
N, ιχνοστοιχεία

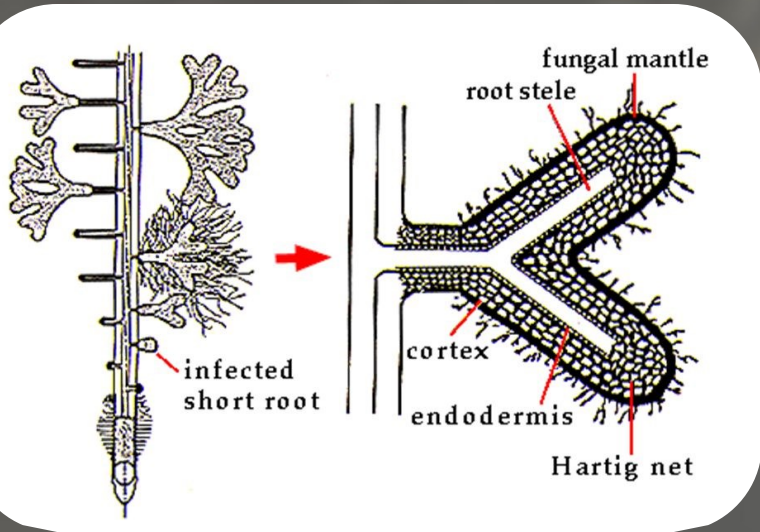
Ποικιλότητα μυκορριζών

Gymnospermae

Angiospermae

Εκτομυκόρριζες

Ascomycota

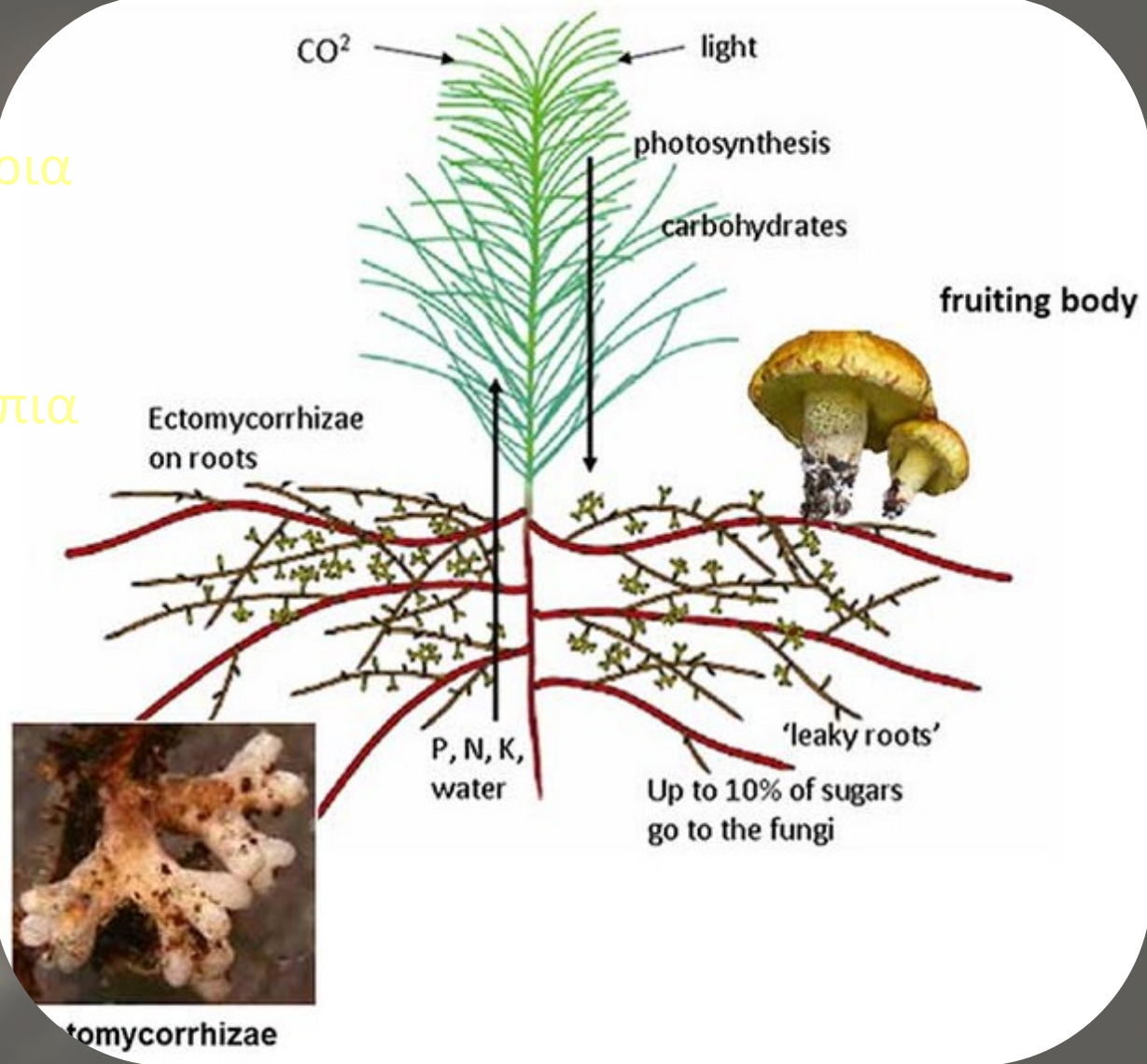
Basidiomycota

Καρποσώματα=Μανιτάρια

Βασιδιοκάρπια - Ασκοκάρπια

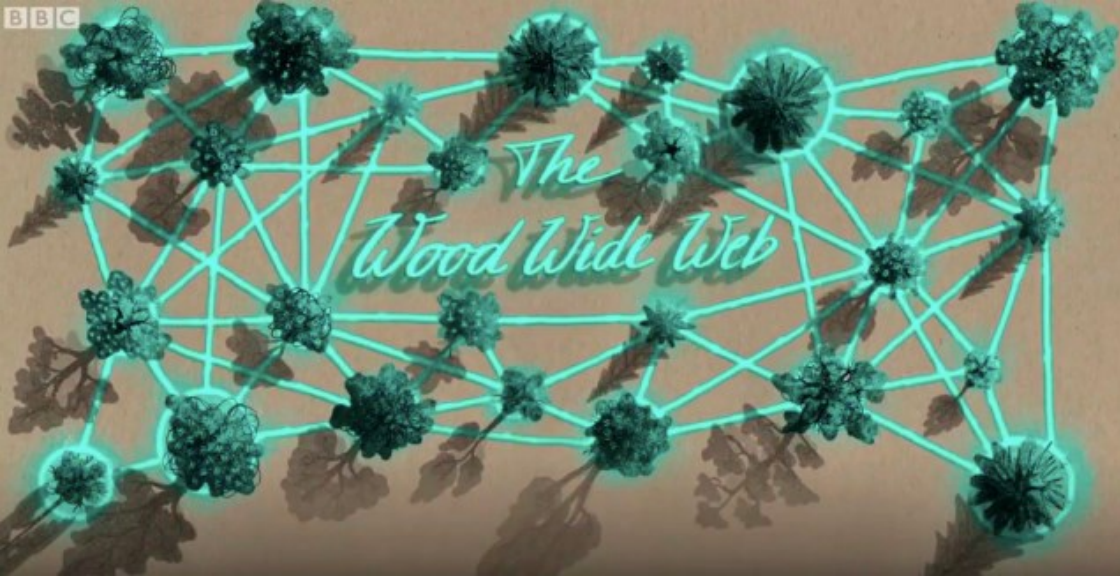
υπέργεια - υπόγεια

Εκτομυκόρριζες
(ectomycorrhizas ECM)

BASIDIOMYCOTA ASCOMYCOTA

Εκτομυκόρριζες

WWW= Wood Wide Web

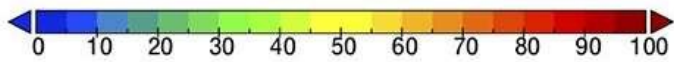
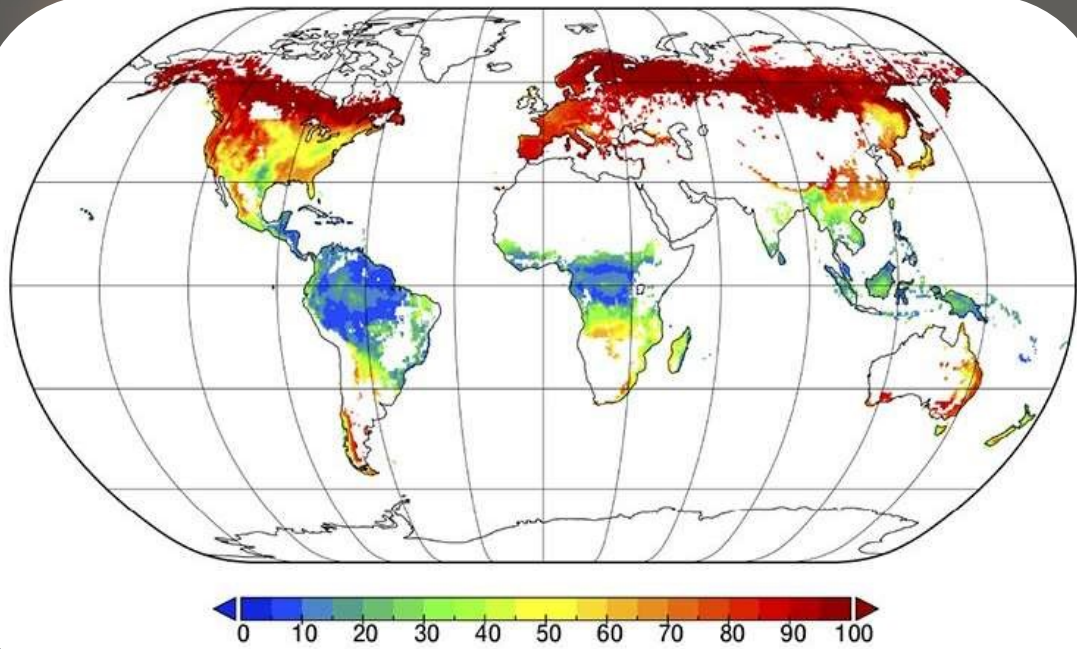

BASIDIOMYCOTA

Υπόγεια βασιδιοκάρπια

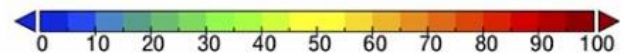
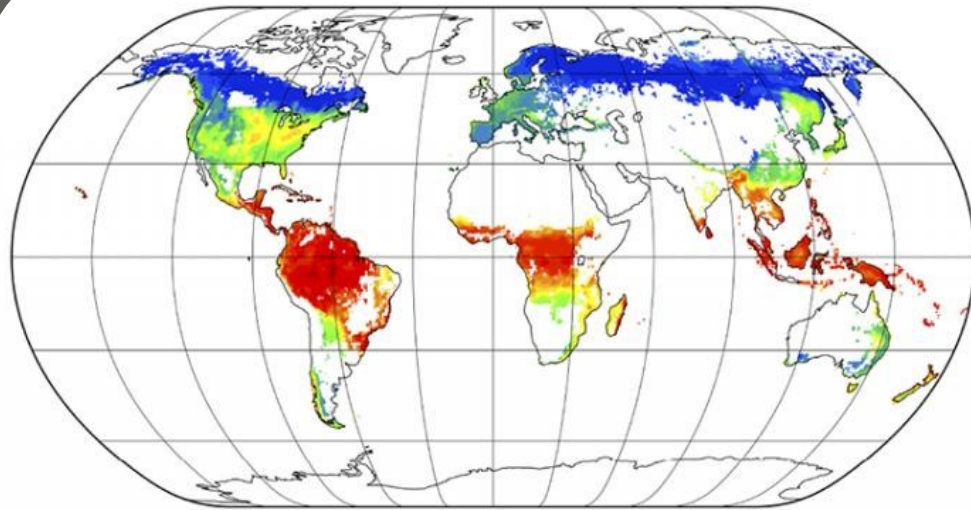

Percent biomass of trees associated with ectomycorrhizal fungi

WWW= Wood Wide Web

“ This study shows that symbiotic relationships obey clear rules and are strongly related to climate, and that climate change is likely to have massive impacts on the symbiotic state of the world's forests. ”

Percent biomass of trees associated with arbuscular mycorrhizal fungi

BASIDIOMYCOTA

Υπέργεια βασιδιοκάρπια

Υπόγεια

Τρούφες

ASCOMYCOTA

Ασκοκάρπια

Υπέργεια

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Γεωργία-Γεωπονία

Δασοπονία

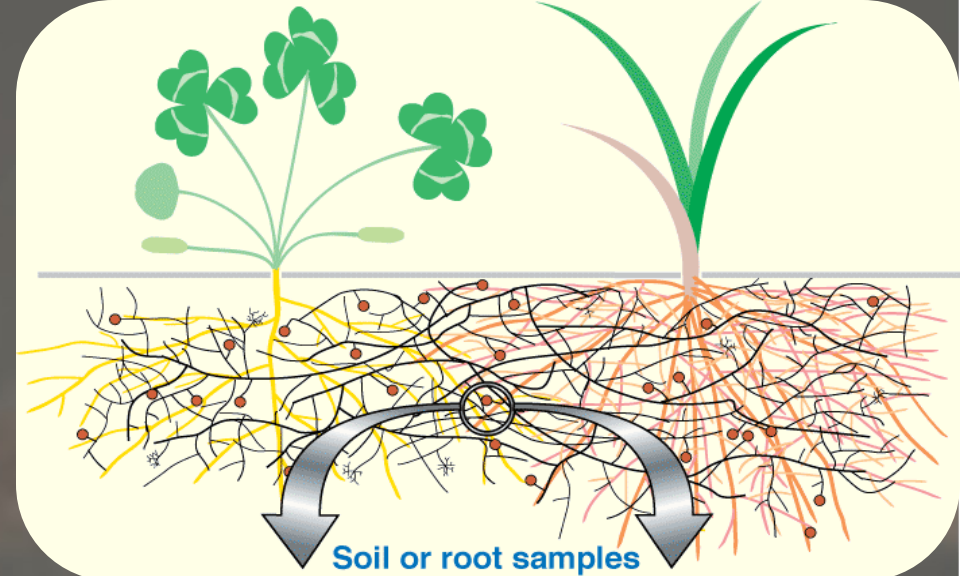
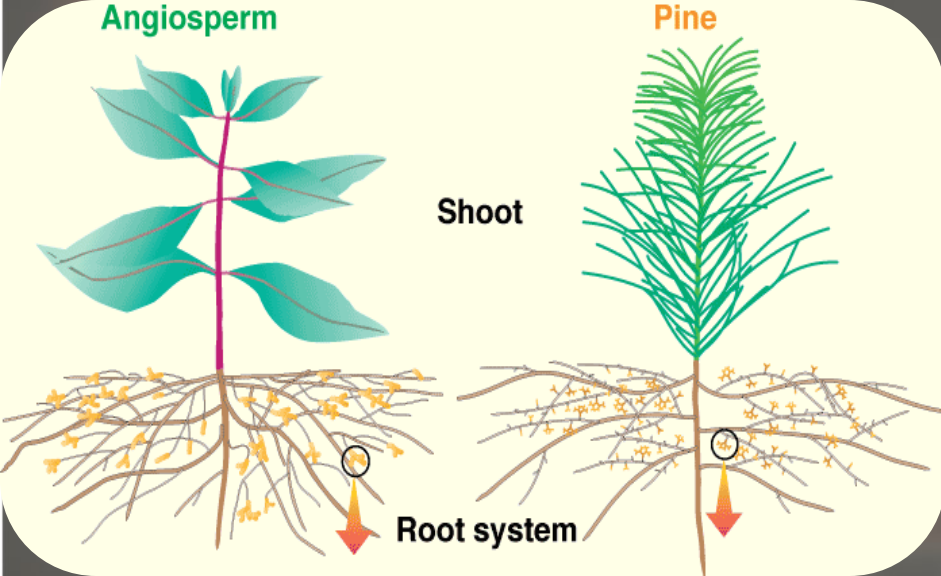
Περιβάλλον

Απομόνωση και διατήρηση μυκητολογικού υλικού

Χρήση μυκητολογικού εμβολίου
(κυρίως σε φυτώρια-pot cultures/in vitro cultures)

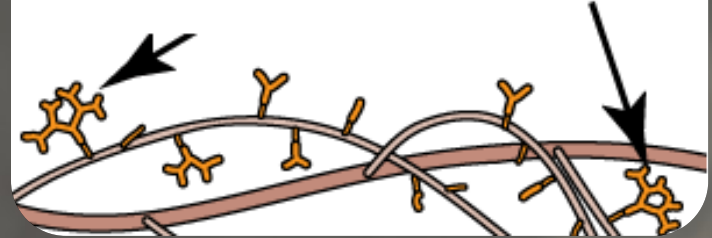
Ενδομυκορριζικοί μύκητες

Εκτομυκορριζικοί μύκητες

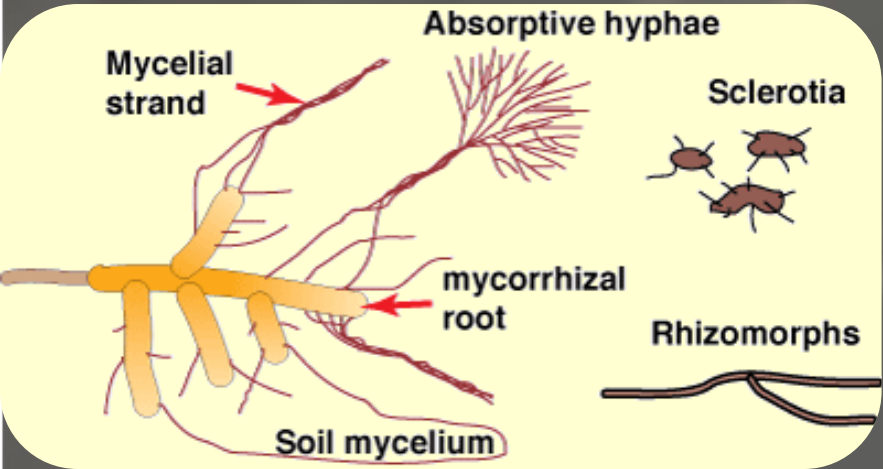
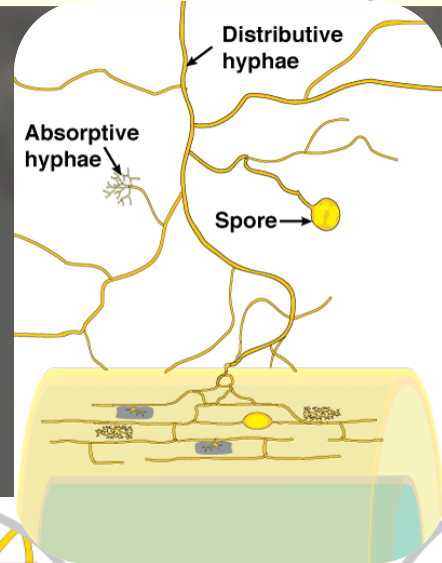

Εκτομυκόςριζες

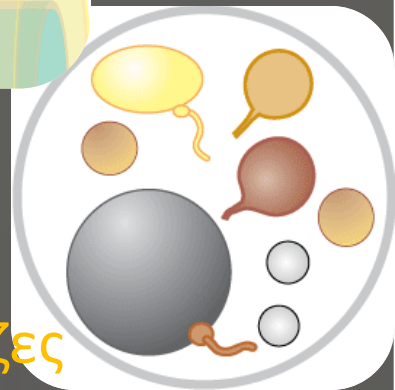
Short roots

Absorptive hyphae

Ενδομυκόςριζες

Εφαρμογές μυκορριζών

Χρήση μυκητολογικού εμβολίου

Ενδομυκορριζικοί μύκητες

Εκτομυκορριζικοί μύκητες

Μη καλλιεργήσιμοι AM (εκτός ERM)

Καλλιεργήσιμοι ECM εν μέρει

- Επιλογή ιθαγενών στελεχών
- Γνώση συνθηκών ανάπτυξης για σχηματισμό μυκορριζών

Εφαρμογές μυκορριζών

Προέλευση μυκητολογικού εμβολίου

Ενδομυκορριζικοί μύκητες

Σπόρια από υπόστρωμα

Μυκόρριζες

Υπόστρωμα

Μυκήλιο από καλλιέργεια (ERM)

Εκτομυκορριζικοί μύκητες

Μυκήλιο από καλλιέργεια

Υπόστρωμα

Σπόρια από καρποσώματα

Εφαρμογές μυκορριζών

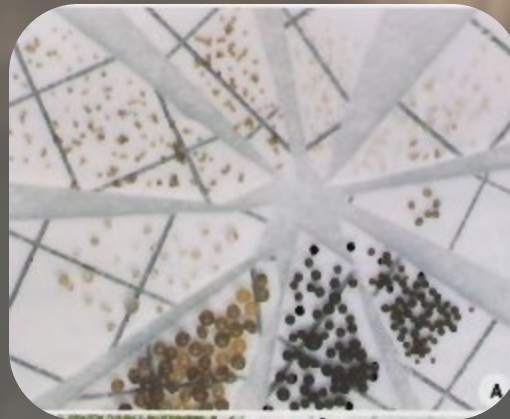
Ενδομυκορριζικοί μύκητες

Προέλευση μυκητολογικού εμβολίου

Σπόρια από υπόστρωμα

Μυκόρριζες

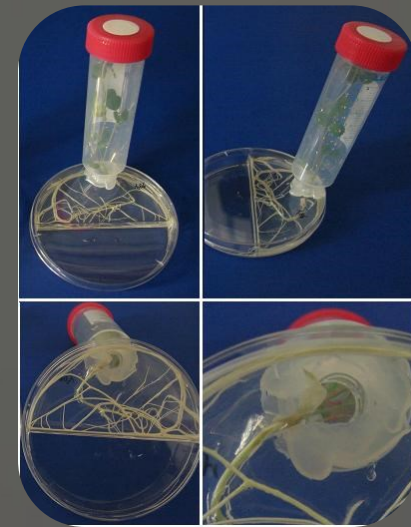
Υπόστρωμα

pot cultures/in vitro cultures

Μυκήλιο από καλλιέργεια (ERM)

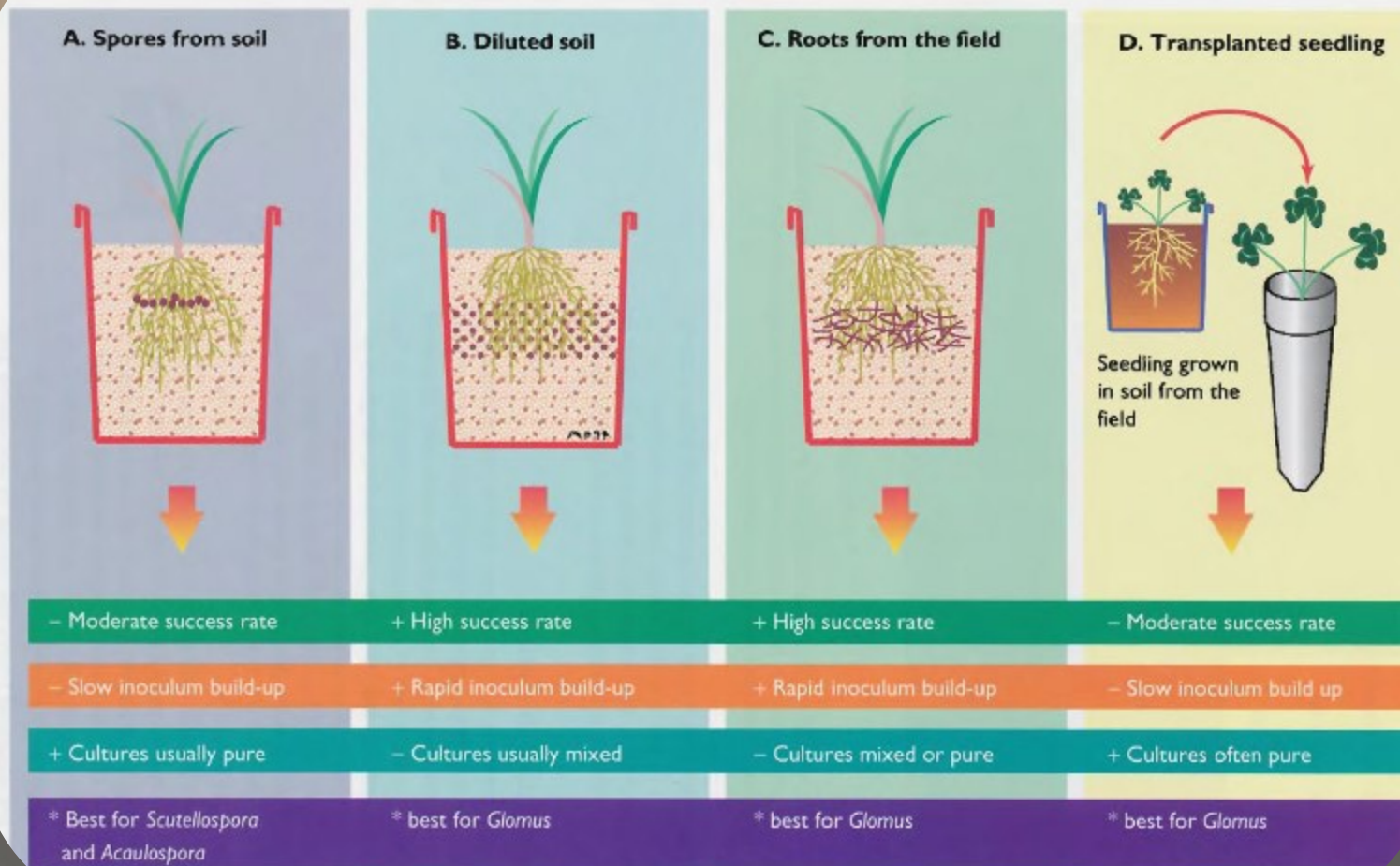

Εφαρμογές μυκορριζών

Ενδομυκορριζικοί μύκητες

Πρόελευση-χρήση μυκητολογικού εμβολίου

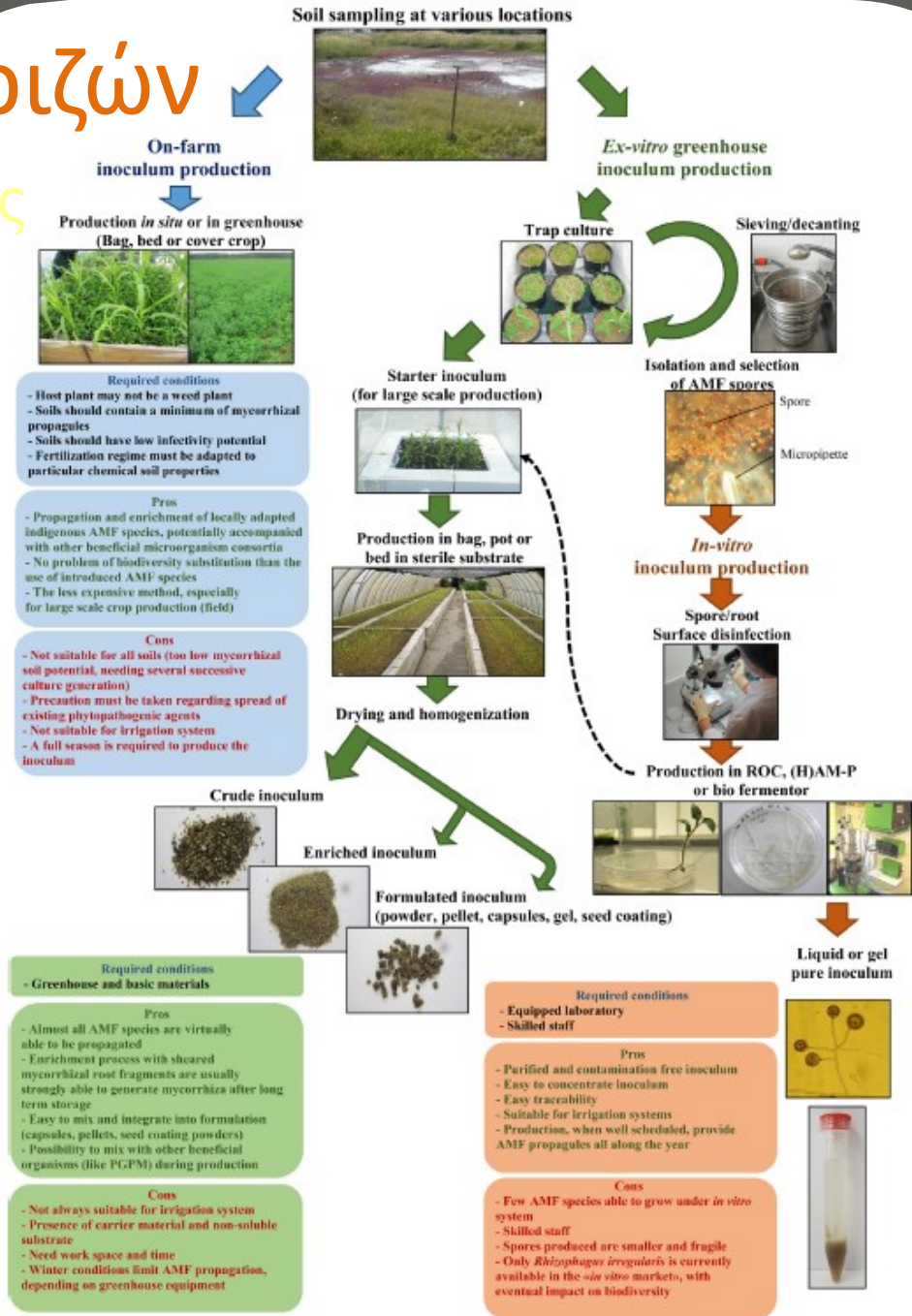
COMPARING METHODS FOR POT CULTURING GLOMALEAN FUNGI

Εφαρμογές μυκορριζών

Ενδομυκορριζικοί μύκητες

Παραγωγή μυκητολογικού

Εφαρμογές μυκορριζών

Εκτομυκορριζικοί μύκητες

Προέλευση μυκητολογικού εμβολίου

Μυκήλιο από καλλιέργεια

Υπόστρωμα

Σπόρια από καρποσώματα

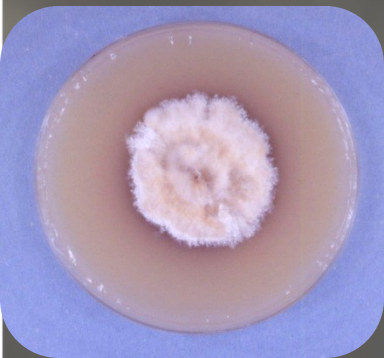

καρπόσωμα-σάρκα

καρπόσωμα-σπόρια

μυκόρριζες

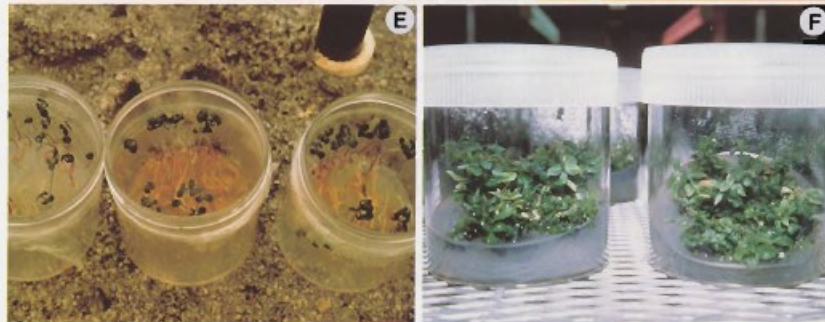
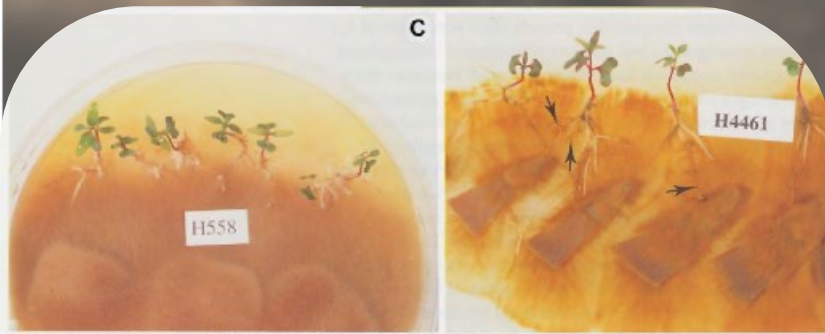
Amanita spp.

Εφαρμογές μυκορριζών

Εκτομυκορριζικοί μύκητες

Χρήση μυκητολογικού εμβολίου

pot cultures/in vitro cultures

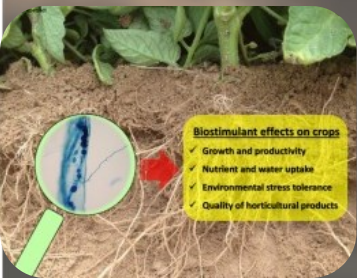

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Γεωργία-Γεωπονία

Χρήση κυρίως ενδομυκορριζών σε αγροικοσυστήματα
(ιδιαίτερα χαμηλών αποδόσεων)

αύξηση παραγωγής σε καλλιέργειες (βιοδιεγερτές)

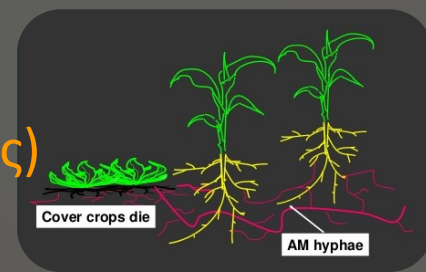
αντοχή στη ξηρασία-δυσμενείς συνθήκες

βιοέλεγχος παθογόνων- νηματωδών

Διαχείριση αγροικοσυστημάτων για εγκατάσταση-επιβίωση μυκορριζών

προσαρμογή γεωργικών πρακτικών

(άροση, λίπανση, εναλλασσόμενες & ενδιάμεσες καλλιέργειες)

Soil and Hydroponics Only

DIRECTIONS:
Dust roots at transplant

ACTIVE INGREDIENTS:
Endomycorrhizae (approx. 100 spores per cc)
Ectomycorrhizae (approx. 500 spores per cc)

ADDED BIOLOGICAL INGREDIENTS:
Athrobacter Globiformis
Azobacter Chroococcum
Azobacter Vinelandii
Bacillus Subtilis
Pseudomonas Alcaligenes
Pseudomonas Fluorescens
Pseudomonas Pseudoalcaligenes
Pseudomonas Putida.
Estimated minimum visible cell per CC
20,000. Trichoderma Harzianum and Trichoderma
Konignii. Estimated minimum visible cell per
CC 10,000

USE ONLY ACCORDING TO MANUFACTURER'S
DIRECTIONS.

Information regarding the contents and levels
of metals in this product is available on the
Internet at: <http://agr.wa.gov>

Do not take Internally
Keep out of the reach of children Product Of USA

BENE FUNGI

ENDO-ECTO MYCORRHIZAL & TRICHODERMA

Bene Fungi Is a synergistic blend
beneficial soil/root dwelling fungi.

Manufactured and Guaranteed By:

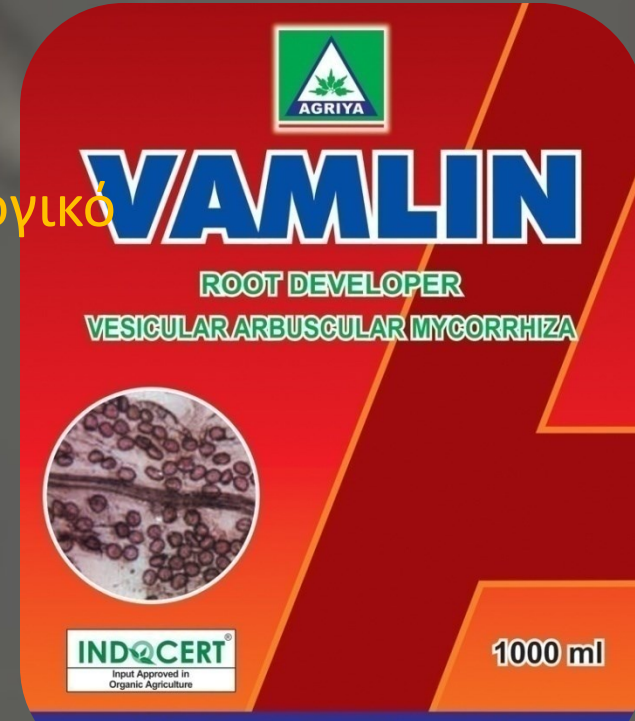
Dominion Organics
7110 Enterprise Rd
Ferndale, WA 94248
www.dominionorganics.net

300 g (10.6 oz.)

454 g (1 lb.)

Μυκητολογικό-μικροβιολογικό εμβόλιο

For Agricultural use only

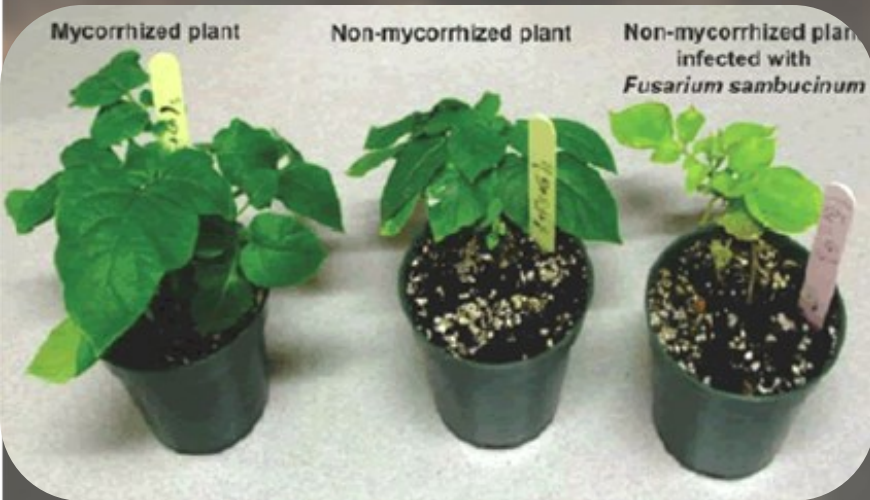
Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Γεωργία-Γεωπονία

Δενδρόμορφες Μυκορριζες

οπωροκηπευτικά
καλλωπιστικά

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Γεωργία-Γεωπονία

Δενδρόμορφες Μυκορριζες

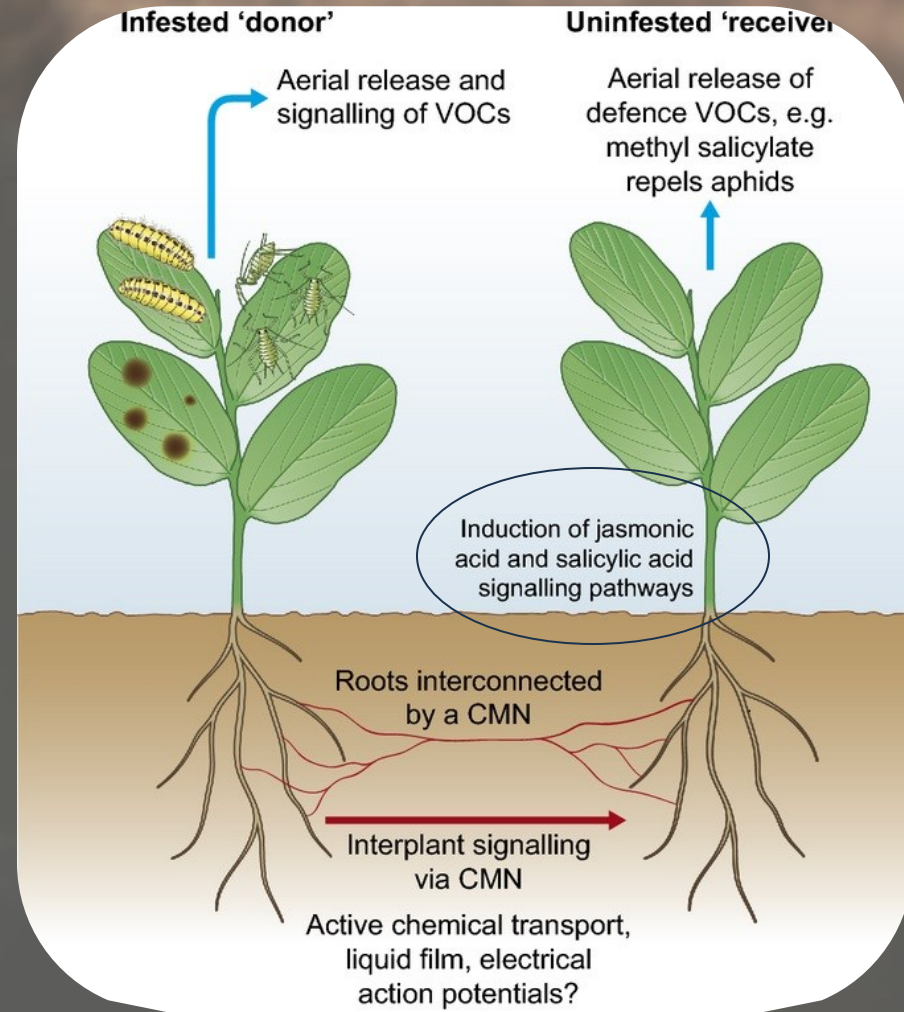
Επίκτητη άμυνα

SAR-like responses

Systematic Acquired Resistance-
Επίκτητη συστηματική αντίσταση

≠

Επαγόμενη συστηματική αντίσταση
Induced systemic resistance (ISR)

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Γεωργία-Γεωπονία

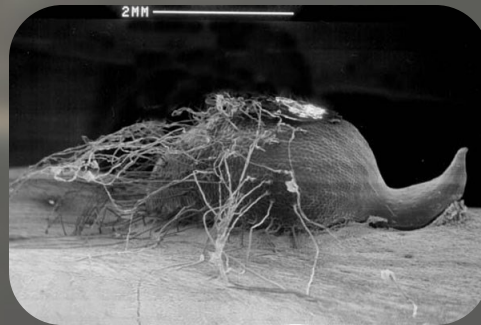
blueberries, cranberries, *Rhododendron*

Μυκόρριζες ερικοειδών

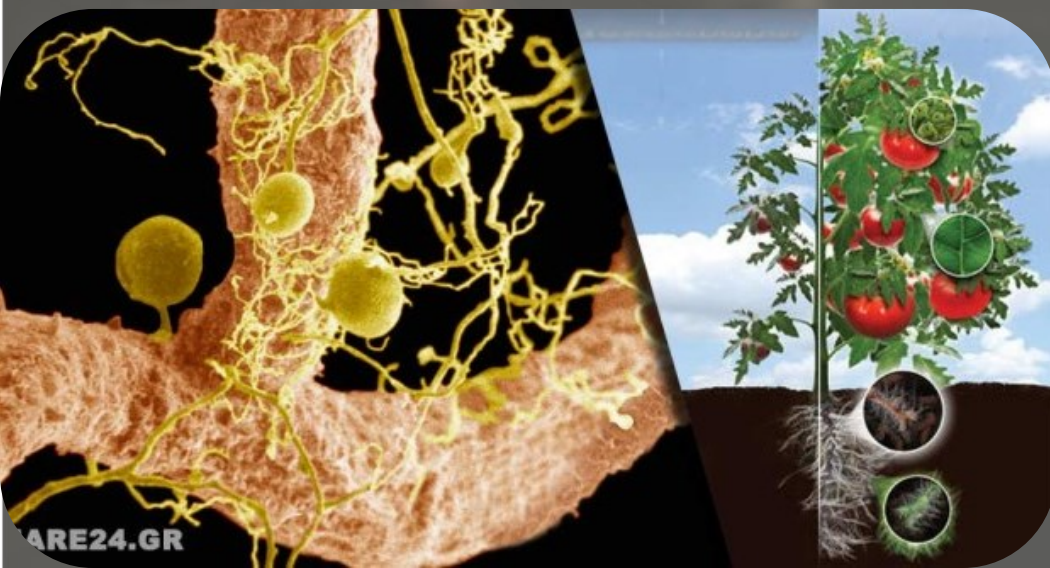
ορχιδέες

Μυκόρριζες ορχεοειδών

Εφαρμογές μυκορριζών

Χρήση μυκητολογικών-μικροβιολογικών σκευασμάτων στην Ελλάδα

Εφαρμογές μυκορριζών

Χρήση μυκητολογικών-μικροβιολογικών σκευασμάτων στην Ελλάδα

MYCOGEL
5

ΠΑΡΕΝΚΕΤΗΜΑΤΑ MycoGel
σε σχέση με τους ανταγωνιστές

	MYCOGEL	Ανταγωνιστές
1 Εφαρμογή μέσω άρδευσης		
Μοναδική μυκορριζα σε μορφή gel (δεν περιέχει οποιαδήποτε αρνητική άλλες μη διαλυτές ουσίες λόγω της διαδικασίας παραγωγής του)	✓	✗
2 Πιστοποιητικό καθαρότητας	✓	✗
Διαδικασία παραγωγής "in vitro" (λόγω της "in vitro" παραγωγής εγγυαρούμε ότι το προϊόν είναι απολυγμένο από άλλους μικροοργανισμούς)	✓	✗
3 Συγκέντρωση πολλαπλασιαστικών οργάνων	50.000.000 cfu/l	500.000 cfu/l
(Η μοναδική μας πατενταρισμένη "in vitro" διαδικασία παραγωγής επιτρέπει τη σημαντικότερη σύνθεση πολλαπλασιαστικών οργάνων του μύκητα)		
4 Αυτοχθόνες μύκητες ανά καλλιέργεια/ χωρά	✓	✗
5 Χρόνος αποικισμού	2 εβδομάδες	4 εβδομάδες
(3 διαφορετικοί τρόποι πολλαπλασιασμού σε gel, επιταχύνοντας τον χρόνο αποικισμού του μύκητα)		

Παραγόμενο προϊόν "in vitro" σε μορφή gel με αναγνωρισμένη πατενταρισμένη διαδικασία παραγωγής από το Ισπανικό Ανώτατο Συμβούλιο Επιστημονικών Ερευνών ICSICI με κωδικό αναφοράς WO/2007/014974, Υπουργείο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας.

Μοναδική μυκορριζα σε μορφή gel
Τέλεια εφαρμογή μέσω **ΑΡΔΕΥΣΗΣ!!!**

Οι υφές αποτελούν το πιο συνηθισμένο τρόπο ανάπτυξης του μύκητα. Είναι μακρές δομές, με νηματοειδείς διακλαδώσεις που διασκορπίζονται γύρω από τις ρίζες και είναι ικανές να εκμεταλλεύονται περισσότερο όγκο εδάφους. Δρουν πιο γρήγορα από τα υπολοιπα πολλαπλασιαστικά όργανα της μυκορριζας, αλλά μπορούν να παραμείνουν ζωντανές μόνο κάτω από άριστες συνθήκες. Οι υφές δεν μπορούν να επιβιώσουν σε στεγνά οξυγόνο.

Τα ριζικά τμήματα της μυκορριζας, με ενεργούς μύκητες είναι ικανά να δραστηριοποιούνται με τις υφές. Οι υφές μπορούν να επιβιώσουν μόνο κάτω από τις προϋποθέσεις που παρέχει το MYCOGEL.

Τα σπόρια είναι ανθεκτικές και διασπαρμένες δομές των μυκήτων. Μπορούν να αποικίσουν τις ρίζες των φυτών μετά τις υφές και τα ριζικά τμήματα του μύκητα.

Αυτοί οι δύο τρόποι εγκατάστασης μυκορριζας είναι ενεργοί και αποτελεσματικοί μόνο σε μορφή gel

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Δασοπονία

Εκτομυκόρριζες

Δείκτης υγείας του δασικού συστήματος

Δένδρα & θάμνοι

Αναδασώσεις

Παραγωγή ξυλείας

Καθοριστική η επιλογή στελεχών

Εφαρμογές μυκορριζών

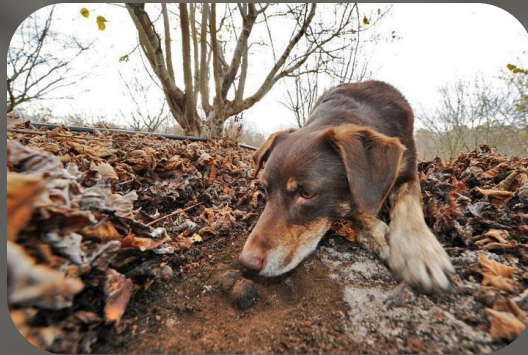
Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφόρο βιώσιμη ανάπτυξη

Δασοπονία

Φυσική καλλιέργεια τροφών

Εκτομυκόρριζες

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Περιβάλλον

Καλύτερη ανάπτυξη φυτών , προσαρμοστικότητα, ανθεκτικότητα

Βελτίωση ποιότητας & υγείας εδάφους
(διάβρωση εδάφους-*glomalin*)

Μείωση χρήσης λιπασμάτων

Μείωση χρήσης φυτοφαρμάκων

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Περιβάλλον

Αποκατάσταση διαταραγμένων – ρυπασμένων εδαφών
(ξενοβιοτικές ενώσεις, ραδιονουκλίδια, βαριά μέταλλα)

Επιτυχή εγκατάσταση φυτών εμβολιασμένων
(Φυτοεξυγείανση)

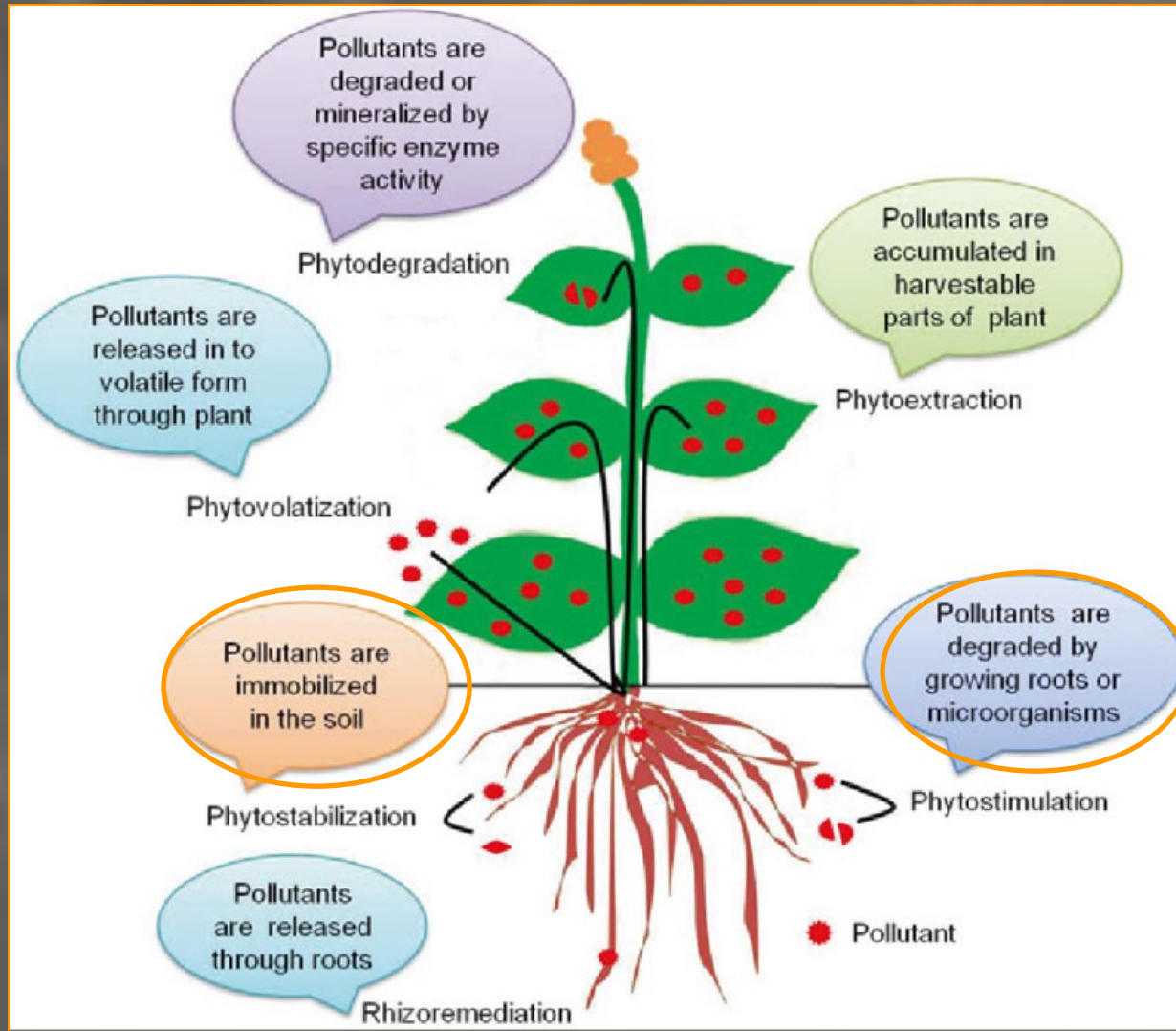
```
graph TD; A["Αποκατάσταση διαταραγμένων – ρυπασμένων εδαφών  
(ξενοβιοτικές ενώσεις, ραδιονουκλίδια, βαριά μέταλλα)"] --> B["Επιτυχή εγκατάσταση φυτών εμβολιασμένων  
(Φυτοεξυγείανση)"]; B --> C["Αδρανοποίηση - μετατροπή - βιοαποικοδόμηση – βιοσυσσώρευση  
Μυκητοεξυγείανση"];
```

Αδρανοποίηση - μετατροπή - βιοαποικοδόμηση – βιοσυσσώρευση
Μυκητοεξυγείανση

Εφαρμογές μυκορριζών

Αξιοποίηση ιδιοτήτων για αειφορική ανάπτυξη

Περιβάλλον

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Βιολογίας, Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ»

Μυκόρριζες

Σημασία και εφαρμογές

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»

Γκόνου-Ζάγκου Ζ.

Ακαδ. Έτος 2023-2024

